

Elateridae, Lissomidae, Melasidae a Throscidae (Coleoptera) Zábřezska (Česká republika)

Elateridae, Lissomidae, Melasidae and Throscidae (Coleoptera) in the Zábřeh territory (Czech Republic)

Václav DUŠÁNEK

Kahlikova 19, CZ-789 01 Zábřeh, Czech Republic
dusanek@elateridae.com

Abstrakt: Aim of this paper is to give an integrated overview of species richness of the families Elateridae, Throscidae, Lissomidae and Throscidae of Zábřeh territory. Together during years 1967 – 2010 there were proven 75 species. For the more significant findings the state of current populations is evaluated, including proposals of steps necessary for their further survival.

Key word: Coleoptera, faunistics, Elateridae, Throscidae, Melasidae, indicators, Zábřeh, Northern Moravia, Czech Republic.

ÚVOD

Studiem brouků čeledi Elateridae se více či méně intenzivně zabývám již 30 let. Tuto čeleď jsem si zvolil asi hlavně pro její univerzálnost, tzn. že její zástupci obsazují v přírodě kromě vody snad všechny typy biotopů a studium bionomie kovaříků tedy dává dobrý obrázek o stupni jejich zachovalosti. Snad každý typ biotopu má svůj druh kovaříka, kterého je možno použít jako jeho bioindikátor.

Po svém přestěhování do Zábřehu před 18-ti lety jsem přirozeně nenechal příslušníky této čeledi v okolí svého bydliště bez povšimnutí. Intenzivnějším průzkumu jsem se potom věnoval v posledních dvou letech.

Důvodů k vydání této faunistické práce jsem měl několik. Od roku 2007 se účastním s kolegou J. Mertlíkem programu faunistického mapování čeledí Elateridae, Lissomidae, Melasidae a Throscidae České republiky. Tento můj článek vznikl jako skromný příspěvek k tomuto programu.

V posledních letech jsou podmínky pro provozování svobodné amatérské entomologie neustále zhoršovány. V řadě zemí je provozování amatérské entomologie již kriminalizováno (Mertlík & kol. 2009b, 2009c). Se svými kolegy sdruženými do Občanského sdružení Elater se chceme tomuto nešvaru postavit a to takovým způsobem, že hodláme tento náš koníček nadále provozovat svobodně a s výsledky naší práce se s Vámi podělit.

Posledním a hlavním důvodem je naděje, že naše práce v povolání rukou může přispět k udržení posledních střípků zachovalé přírody v naší krajině a k našemu přechodu jak od technokratického, tak i radikálně enviromentálního vidění reality k rozumnému způsobu soužití s dalšími živými organismy, které zde mají právo na život stejně jako my.

METODIKA

Byly revidovány sbírky Vážených kolegů, kteří na Zábřežsku prováděli entomologické sběry: Jeniš Ivo (Náklo), Kondler Jaroslav (Zábřeh), Mertlík Josef (Hradec Králové), Mráček Zdeněk (Zábřeh), Zajíček Petr (Hynčina).

Při prováděných entomologických průzkumech byla používána smýkáčím metoda, sklepačím metoda, lov na světlo, použití nárazových pastí, sběr v trouchu dřevin, pod šupinkami kůry a individuální sběr. Okolnosti nálezu některých významnějších zástupců sledovaných čeledí jsou popsány v kapitole Výsledky.

STRUČNÁ CHARAKTERISTIKA OBLASTI

Město Zábřeh leží v severozápadní části Mohelnické brázdy, která od sebe odděluje Zábřežskou a Hanušovickou vrchovinu. Masiv Hanušovické vrchoviny na východě se zvedá jako výrazná a převážně zalesněná hrást nad Mohelnickou brázdou a korytem řeky Moravy. Jihozápadní úbočí (mezi obcemi Lesnice a Hrabová) tvoří bělavá hornina - krystalický vápenec, těžená v mohutném kamenolomu u Vitošova, který tvoří dominantu této krajiny. Samotná Mohelnická brázda je tvořena 3-6 km širokou příkopovitou dosti hustě urbanisticky a zemědělsky využívanou sníženinou. Na jihozápadě oblasti se zvedají převážně zalesněné a lesnicky intenzivně využívané svahy Zábřežské vrchoviny s průlomovými údolími Moravské Sázavy a jejích přítoků.

Pro entomologické studium tato oblast nabízí celou řadu pestrých biotopů. Prosluněné jihozápadní svahy Hanušovické vrchoviny hostí hodnotná lesní a lesostepní společenstva, ve kterých je možno zastihnout celou řadu teplomilných druhů na severní hranici jejich Moravského rozšíření. V centrální sníženině se jeví jako nejčistější společenstva v okolí řeky Moravy, s množstvím tůní, slepých ramen, přirozených meandrů a zachovalých lužních porostů s přímou návazností na lužní biotopy Litovelského Pomoraví. Jihozápadní část oblasti oproti tomu nabízí chladná zaříznutá údolí Moravské Sázavy a jejích přítoků. Entomofauna této oblasti patří již mnohdy k typickým podhorským a horským zástupcům.

Právě pro tuto rozmanitost různých typů biotopů je biodiverzita zástupců zkoumaných čeledí v této nevelké oblasti (cca. 10x10 km) dosti vysoká.

CHRÁNĚNÁ ÚZEMÍ NA ZÁBŘEŽSKU

- **Přírodní rezervace Pod Trlinou**

Přírodní rezervace o rozloze téměř 52 ha o nadmořské výšce 275 – 463 m n. m. Přírodní komplex se nachází na svahu vrchu Trlina orientovaném jihozápadním směrem. V západní spodní části svahu se zachovaly kvalitní druhově bohaté luční porosty, které přecházejí do extenzivně obhospodařovaných sadů a mezí, které luční porosty rozčleňují. Z lesních svahových biotopů převládají bučiny a dubohabřiny. Území je významné z hlediska výskytu ptáků, netopýrů a obojživelníků. Z hmyzích zástupců se zde vyskytují např. jasoň dymnivkový (*Parnassius mnemosyne* (L., 1758)) a kudlanka nábožná (*Mantis religiosa* (L., 1758)).

Management lokality spočívá hlavně v mozaikové seči lučních porostů. V lesních porostech se jedná o ochranu přirozeného zmlazení a v neodstraňování souší, zlomů nebo vývrátů listnatých dřevin.

Obr.1. Louky pod Trlinou

Obr.2. Vrcholové partie Trliny

- **Chráněná krajinná oblast Litovelské Pomoraví**

Na Zábřežsko zasahuje tato rozsáhlá CHKO o celkové rozloze téměř 9500 ha svým nejsevernějším výběžkem. CHKO je významná svými komplexy lužních lesů. Ve sledované oblasti se jedná o bezlesou krajinu při toku Moravy s nivními loukami, mokřadními společenstvy a pobřežní porosty měkkého luhu. Krajina je zde modelována pravidelnými povodněmi. Faunistickým průzkumem brouků se zde zabýval Nakládal (2008).

Negativní vliv především na mokřadní biotopy této oblasti má její pozvolné vysychání způsobené snižováním hladiny podzemní vody. Mohou za to meliorační zásahy a úpravy a zahlubování koryt vodních toků.

- **Evropsky významná lokalita Horní Morava**

Na Zábřežsko zasahuje pouze svou jižní částí. Předmětem ochrany jsou zde především některé druhy ryb. Pro hmyzí společenstva je zde významné především ponechání koryta řeky samovolnému vývoji jako jsou lokální rozšíření a tvorba nátrží a tišin s náplavy.

- **Přírodní park Březná**

Severozápadní část Zábřežska je součástí přírodního parku Březná. Park byl vyhlášen Okresním úřadem v Šumperku v roce 1997 na velké ploše téměř 11 600 ha. Ve sledované oblasti se park rozkládá v katastrech obcí Hoštejn, Hynčína, Lupěné, Hněvkov, Václavov, Pivonín, Svěbohov, Nemile, Zábřeh a Rovensko. Cílem vzniku tohoto parku bylo zachování krajinného rázu typického pro tuto část Zborovské vrchoviny, tvořené jednak rovinnými a mírně zvlněnými náhorními částmi, jednak soustavou hluboce zaříznutých údolí, jmenovitě řeky Březné a Moravské Sázavy, dále lesními porosty na mnoha místech s přirozenou druhovou skladbou, charakteristickou strukturou zemědělských kultur a krajinné zeleně a s vhodnými podmínkami pro rekreaci.

- **Přechodně chráněná plocha Leštinské Tůně**

Západně od Leštiny se nachází slepé rameno řeky Moravy s lužním lesem, navazujícím mokřadem a řekou Moravou. Je to významný, ojedinělý biotop, na který je vázána řada hnízdicích a protahujících druhů ptáků. Současně se jedná o nejsevernější lokalitu s periodickými tůňmi s výskytem kriticky ohrožené zábronožky sněžní. Význam této lokality je posílen nedalekým severním okrajem CHKO Litovelské Pomoraví, odkud jsou populace zdejších rostlin a živočichů biokoridorem podle řeky Moravy dosycovány. Ochránci přírody z místní organizace ČSOP Leština zde s pomocí finančních dotací obnovili v letech 2002-2003 tři dříve zaniklé vodní tůně pro rozmnožování obojživelníků a čolků. Ochránci zde během uplynulých let odpracovali zdarma tisíce hodin. Toto území bylo vyhlášeno v roce 2000 Okresním úřadem Šumperk jako „Přechodně chráněná plocha“. Tuto významnou lokalitu zde uvádím přesto, že termín ochranného statutu zde již 21.12.2010 bohužel vypršel.

Obr.3. Leštinské tůně v předjaří

Obr.4. Leštinské tůně - v létě tato lokalita připomíná neproniknutelnou džungli

Obr.5. Mapa oblasti s vyznačenými chráněnými územími

- A. CHKO „Litovelské Pomoraví“. Natura 2000 - CZ0714073
- B. PR „Pod Trlinou“. Natura 2000 - CZ0710004
- C. EVL „Horní Morava“. Natura 2000 - CZ0713374
- D. Hranice přírodního parku Březná
- E. Přechodně chráněná plocha Leštinské tůně

DALŠÍ ZAJÍMAVÉ BIOTOPY

Zde bych chtěl ve stručnosti upozornit na další z hlediska biodiverzity zajímavé lokality, na kterých jsem učinil své nálezy.

- **Údolí Moravské Sázavy**

Mezi Zábřehem a obcí Lupěnné se táhne podél říčního toku naučná stezka „Údolím Moravské Sázavy“, která je Zábřezany hojně využívána k procházkám. Říční koryto zde sice na mnoha místech prošlo nevhodnými regulacemi, pobřežní porosty zůstaly na mnoha místech lidského řádění ušetřeny. Hodnotné jsou zde i pravidelně kosené a zaplavované louky.

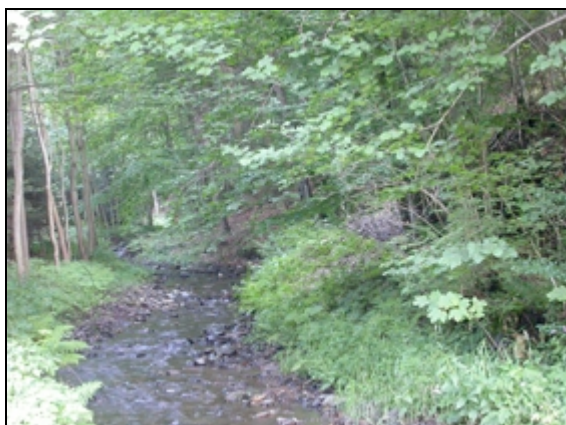
Obr.6. Ležící dřevo je zde většinou ponecháno přirozenému rozkladu.

Obr.7. Staré kmeny tvoří místy bizarní scenerie

- **Údolí Bušínovského potoka**

Vzhledem k rekreační zóně s přehradou v horní části údolí, je toto místo Zábřezany turisticky velmi intenzivně využíváno. V minulosti bývalo toto údolí i vyhledávanou entomologickou lokalitou, bohužel ne všechny zajímavé historické nálezy se mi zde podařilo recentně doložit. Na okolních svazích probíhá intenzivní lesní hospodaření a starší porosty zde nenajdeme. Hodnotné kdysi bývalo blízké okolí Bušínovského potoka. Historické nálezy brouků nám dokládají, že přirozeně údolím meandroval a vytvářel štěrkové náplavy a sutě břehy. Dnes je již jeho koryto na mnoha místech nevhodně vydlážděno a povětšinou nevhodnou výsadbou stromků zastíněno. Přesto však můžeme ještě dnes pozorovat zbytkové populace některých vzácných zástupců entomofauny.

Obr.8. Bušínovský potok

Obr.9. Kanalizované koryto Bušínovského potoka

- **Meandry Moravy**

Kromě výše zmíněného zbytku lužního lesa v Leštinských tůňích, jsou podél toku Moravy hodnotné zejména štěrkové a písčité náplavy v jejích meandrech. Přestože koryto Moravy prošlo v minulosti též řadou nevhodných úprav, začala se řeka místy samovolně vracet ke svému přirozenému stavu.

Obr.10. Meandry Moravy u Leštiny

Obr.11. Meandr u Postřelmovy

- **Kamenolomy v Růžovém údolí a na Skaličce**

Kamenolom v Zábřehu na Skaličce je již po léta nevyužíván a je ponechán přirozené sukcesi. V Růžovém údolí probíhá těžba štěrku doposud. Oba lomy mají západní orientaci a hostí celou řadu unikátních a ve volné krajině již téměř vymizelých společenstev.

Obr.12. Kamenolom v Růžovém údolí

Obr.13. Kamenolom v Zábřehu na Skaličce

- **Humenec**

Jedná se o remízky pokrytý svah nad Zábřehem se severozápadní orientací. Na reliéfu byvších terasovitých políček jsou dnes pravidelně kosené louky. Vzhledem k existenci technikou obtížně kositelných mezí zde probíhá pouze mozaiková seč. Díky tomu jsou tyto louky plné života a i mnou učiněné nálezy tomu odpovídají.

Obr.14. Reliéf terasovitých políček

Obr.15. Loučky oddělené remízkou

- **Štěrковиště u Zvole**

Povodeň v roce 2002 v tomto úseku Moravy ukázala svoji sílu. Morava se zde snažila vrátit do svého původního koryta a obnažila mohutný štěrkový náplav. Dnes je již toto rozsáhlé štěrковиště z velké části zarostlé vegetací a hostí zástupce entomofauny, které na Zábřežsku už jinde nezastihneme.

Obr.16. Rozsáhlé štěrkové náplavy po povodni

Obr.17. Náplavy ponechané přirozené sukcesi

- **Vrcholové partie nad Vitošovským lomem**

Kopec nad Vitošovem hostí vedle výše zmíněného volné sukcesi ponechaného lomu i hodnotná xerothermní společenstva na jeho vrcholovém hřbetu. Kromě nich se zde zachoval i fragment starého bukového lesa, kde jsem učinil i některé zajímavé nálezy xylofágních zástupců entomofauny.

Obr.18. Celkový pohled na Vitošovský hřbet

Obr.19. Teplomilná společenstva na vrcholových partiích

- **Lesy a veřejná zeleň okolí Zábřeha**

Lesy jsou až na několik malých zbytků v celé oblasti intenzivně lesnický obhospodařované a mezi zajímavé biotopy rozhodně nepatří. Zmiňuji se zde o nich proto, že lesní plantáže zaujímají spolu s plantážemi polními a urbanisticky využívanými plochami 99% rozlohy Zábřežska. Kromě vrcholových partií PR pod Trlinou a malého zbytku bukového lesa nad Vitošovským lomem se dá s trochou nadsázky prohlásit, že o starý strom, pahýl nebo ležící kmen zde nezapomenete. Druhové složení dřevin v lesích Zábřežska je dost monotónní a je tvořeno ze 70% porosty smrkovými, 25% pak tvoří porosty bukové a na ostatní dřeviny (modřín, borovice, jedle) připadají již jen minimální plochy. Tyto lesní plantáže patří téměř výhradně k mladším věkovým třídám (do 80-ti let).

V urbanisticky využívané krajině nemají starší stromy též na růžích ustláno. Pro zajištění bezpečnosti osob a majetku, nebo třeba i z pokřivené estetiky bývají starší věkové skupiny stromů (až na pár chráněných památných jedinců) nemilosrdně likvidovány. Z těchto důvodů je zastoupení xylofágních druhů zkoumaných čeledí na Zábřežsku nízké a celá řada jich zde již v minulosti vymřela. Některým druhům se zde ale i přesto ještě daří (Dušánek 2010).

Obr.20. Bušínov – typický obrázek hospodářských lesů okolí Zábřeha

Obr.21. Zábřeh – ve městě nemají duté stromy místo

Obr.22. Zábřeh Skalička – jen pařezy zůstaly po staletých dubech.

Obr.23. Zábřeh Oborník – probírka lipové aleje

VÝSLEDKY

V následujícím přehledu jsou uvedeny v abecedním pořádku všechny zjištěné druhy brouků čeledi Elateridae (64 druhů), Lissomidae (1 druh), Melasidae (5 druhů), Throscidae (5 druhů), abecedně řazené do jednotlivých taxonomických tříd. K seznamu nálezů některých pro oblast charakteristických, nebo vzácnějších druhů je připojen krátký komentář k jejich bionomii, návrhy na ochranu jejich biotopů, případně i fotodokumentace. Většina nálezů autora je opatřena GPS souřadnicemi.

Podle střeoevropského síťového mapování (Zelený 1972) spadá celé sledované území do kvadrantu 6167, jeho okrajové části pak do kvadrantů 6066, 6067 a 6166.

Zkratky a vysvětlivky:

CR – kriticky ohrožený (critically endangered)

EN – ohrožený (endangered)

VU – zranitelný (vulnerable)

NT – téměř ohrožený (near threatened)

ELATERIDAE Leach, 1815

Actenicerus siaelandicus (O.F. Müller, 1764)

Jedná se o druh podmáčených slatinných luk. Na Zábřežsku byl zjištěn v údolí Bušínovského potoka a v údolí Moravské Sázavy. Jak je patrné ze seznamu nálezů, byl tento druh v minulosti v této oblasti hojnější než je tomu dnes, kdy se zastížení tohoto druhu stalo už opravdu vzácností. Úbytek tohoto druhu přičítám změně vodních poměrů způsobené úpravami koryta probíhajícími na obou výše zmíněných vodních tocích, které brání jejich přirozenému rozlivu a ovlivňují i hladinu podzemní vody.

Pro přežití tohoto druhu by bylo vhodné na některých místech zrušit nesmyslnou kanalizaci koryta Bušínovského potoka a umožnit tak jeho pravidelný rozliv.

Obr.24. *Actenicerus siaelandicus*

Obr.25. Podmáčené louky v údolí Bušínovského potoka

Seznam nálezů:

Bušínov, 5.5.1968, 1 ♂, Kondler leg., det. et coll.; 9.5.1971, 1 ex., Kondler leg. et coll., Mertlik det.; 23.5.1972, 4 ex., Mráček leg. et coll.; (49°50'15.151"N, 16°49'51.383"E), 28.5.2010, smyk, 1 ♀., Dušánek leg., det. et coll.
Hoštejn, 9.5.1968, 1 ex., Zajíček leg., det. et coll.
Zábřeh, 14.5.1971, 3 ex., Zajíček leg., det. et coll.

Adrastus axillaris (Erichson, 1841)

Tento podhorský až horský druh osidlující štěrkové břehy horských potoků se mi v údolí Bušínovského potoka nepodařilo potvrdit. V důsledku prováděných úprav koryta Bušínovského potoka došlo k zamezení přirozené tvorby štěrkových náplavů v meandrech tohoto toku.

Nález:

Bušínov, 7.1973, 1 ex., Mráček leg. et coll., Laibner det.

Adrastus pallens (Fabricius, 1792)

Bušínov, (49°50'24.66"N, 16°49'56.249"E), oklep jív a olší, 12.7.2010, 4 ex., Dušánek leg. et coll., Mertlik revid.
Leština, (49°52'24.802"N, 16°55'0.326"E), oklep jívy, 11.8.2009, 1 ex., 28.6.2010, 6 ex., 9.7.2010, 4 ex., Dušánek leg. et coll., Mertlik revid.
Postřelmov, (49°53'34.152"N, 16°55'40.166"E), oklep jívy, 20.7.2003, 1 ex., Dušánek leg., det. et coll.; (49°53'26.828"N, 16°55'38.521"E), oklep jívy, 27.7.2009, 20 ex., Dušánek leg., det. et coll.
Zábřeh, (49°52'26.557"N, 16°52'37.493"E), oklep jívy, 4.8.2009, 2 ex., 1.7.2010, 1 ex., Dušánek leg., det. et coll., Mertlik revid.

Adrastus rachifer (Fourcroy, 1785); NT

Bušínov, (49°50'24.66"N, 16°49'56.249"E), oklep jív a olší, 12.7.2010, 1 ex., Dušánek leg., det. et coll., Mertlik revid.
Leština, (49°52'24.802"N, 16°55'0.326"E), oklep jívy, 28.6.2010, 5 ex., Dušánek leg., det. et coll., Mertlik revid.
Postřelmov, (49°53'34.152"N, 16°55'40.166"E), oklep jívy, 20.7.2003, 2 ex., Dušánek leg., det. et coll.; (49°53'26.828"N, 16°55'38.521"E), oklep jívy, 27.7.2009, 2 ex., Dušánek leg., det. et coll., Mertlik revid.
Zábřeh, (49°52'26.557"N, 16°52'37.493"E), oklep jívy, 4.8.2009, 5 ex., 14.8.2009, 1 ex., Dušánek leg., det. et coll., Mertlik revid.
Zvole, (49°50'54.282"N, 16°55'34.204"E), oklep jívy, 13.7.2010, 1 ex., Dušánek leg., det. et coll., Mertlik revid.

Agriotes acuminatus (Stephens, 1830)

Bušínov, (49°50'27.304"N, 16°50'1.056"E), smyk, 1 ex., 4.6.2010, Dušánek leg., det. et coll.
Leština, (49°52'19.187"N, 16°56'32.496"E), oklep hlohu, 1 ex., 21.5.2010, Dušánek leg., det. et coll.; (49°51'49.773"N, 16°55'38.815"E), oklep, 1 ex., 29.5.2010, Dušánek leg., det. et coll.
Vitošov, (49°51'51.429"N, 16°57'5.648"E), oklep jívy, 29.5.2010, 1 ex., Dušánek leg., det. et coll.
Zvole, (49°50'39.826"N, 16°53'54.93"E), oklep kvetoucích ovocných stromů, 13.5.2010, 3 ex., Dušánek leg., det. et coll.

Agriotes lineatus (Linnaeus, 1767)

Leština, (49°52'21.063"N, 16°55'5.138"E), smyk, 1 ex., 30.4.2010, Dušánek leg., det. et coll.
Vitošov, (49°52'0.295"N, 16°57'2.198"E), oklep modřínu, 28.4.2010, 1 ♂., Dušánek leg., det. et coll.

Zábřeh, (49°52'24.612"N, 16°52'29.601"E), oklep kvetoucí jívy, 24.4.2004, 2 ex., Dušánek leg., det. et coll.
 Zvole, (49°50'54.282"N, 16°55'34.204"E), smyk, 9.5.2010, 3 ex., Dušánek leg., det. et coll., Mertlik revid.

***Agriotes obscurus* (Linnaeus, 1758)**

Bušínov, 4.6.1973, 1 ex., Mráček leg. det. et coll.; (49°50'15.151"N, 16°49'51.383"E), smyk, 29.5.2010, 1 ex, Dušánek observ.; (49°50'15.151"N, 16°49'51.383"E), 28.5.2010, smyk, 1 ex., Dušánek leg., det. et coll.
 Jestřebí, (49°51'11.22"N, 16°51'24.055"E), smyk, 20.5.2010, 1 ex., Dušánek leg., det. et coll., Mertlik revid.
 Lesnice, (49°52'39.701"N, 16°56'21.894"E), smyk okraje lesa, 1 ex., 21.5.2010, , Dušánek observ.
 Leština, (49°52'21.063"N, 16°55'5.138"E), smyk, 1 ex., 30.4.2010, Dušánek leg., det. et coll.; (49°52'23.017"N, 16°55'4.464"E), smyk na břehu Moravy, 12.5.2010, 1 ex, Dušánek leg., det. et coll.; (49°52'28.752"N, 16°55'8.199"E), 1 ex., smyk, 15.5.2010, Dušánek observ.; (49°52'19.187"N, 16°56'32.496"E), smyk, více ex., 21.5.2010, Dušánek observ.; (49°52'22.284"N, 16°55'3.734"E), smyk, 8.6.2010, 1 ♀, Dušánek leg., det. et coll.; (49°52'41.023"N, 16°56'35.777"E), smyk, 9.7.2010, 1 ♂, Dušánek leg., det. et coll.
 Lupěné, (49°51'35.566"N, 16°50'33.694"E), 1 ex, 28.5.2010, Dušánek leg., det. et coll.
 Postřelmov, (49°53'26.797"N, 16°55'38.47"E), 20.7.2003, 1 ex., Dušánek leg., det. et coll.

***Agriotes pilosellus* (Schönher, 1817)**

Bušínov, 8.7.1971, 1 ex., Kondler leg. et coll., Laibner det.; (49°50'15.78"N, 16°49'52.609"E), smyk, 1 ♀, 20.5.2010, Dušánek leg., det. et coll.
 Hoštejn, 10.6.1971, 1 ex., 17.4.1972, 1 ex., 10.6.1972, 2 ex., 14.6.1972, 1 ex., 21.6.1972, 1 ex., Zajíček leg. et coll., Dušánek det.
 Lesnice, (49°52'39.701"N, 16°56'21.894"E), smyk okraje lesa, více ex., 21.5.2010, , Dušánek observ.
 Leština, (49°52'19.533"N, 16°56'31.207"E), oklep, 1 ex., 15.5.2010, Dušánek leg., det. et coll.; (49°52'19.187"N, 16°56'32.496"E), smyk, 1 ex., 21.5.2010, Dušánek leg., det. et coll.; (49°52'19.187"N, 16°56'32.496"E), smyk, více ex., 21.5.2010, Dušánek observ.
 Vitošov, (49°52'0.567"N, 16°57'1.407"E), smyk, 9.5.2010, 1 ex., Dušánek leg. det. et coll.; (49°51'51.455"N, 16°57'0.239"E), oklep, 15.5.2010, 1 ex, Dušánek leg., det. et coll.; (49°51'59.798"N, 16°57'0.975"E), oklep, 29.5.2010, více ex., Dušánek observ.
 Zábřeh, (49°53'17.797"N, 16°50'7.113"E), lom Račice, oklep keřů, 7.5.2010, 1 ex., Dušánek leg., det. et coll.; (49°52'26.302"N, 16°52'36.23"E), 1 ex., 26.5.2010, Dušánek observ.

***Agriotes sputator* (Linnaeus, 1758)**

Bušínov, (49°50'13.085"N, 16°49'46.899"E), smyk, 20.5.2010, 1 ex., Dušánek leg., det. et coll., Mertlik revid.
 Lesnice, (49°52'40.563"N, 16°56'24.534"E), smyk, 21.5.2010, 1 ex., Dušánek leg., det. et coll., Mertlik revid.
 Leština, (49°52'24.802"N, 16°55'0.326"E), smyk, 30.4.2010, 2 ex., 21.5.2010, 3 ex., 9.6.2010, 1 ex., Dušánek leg., det. et coll., Mertlik revid.
 Vitošov, (49°51'48.625"N, 16°57'2.93"E), 29.5.2010, 1 ex., 6.6.2010, 1 ex., Dušánek leg., det. et coll., Mertlik revid.
 Zábřeh, (49°52'26.557"N, 16°52'37.493"E), smyk, 27.5.2010, 1 ex., Dušánek leg., det. et coll., Mertlik revid.
 Zvole, (49°50'54.282"N, 16°55'34.204"E), smyk, 9.5.2010, 1 ex., Dušánek leg., det. et coll., Mertlik revid.

***Agriotes ustulatus* (Schaller, 1783)**

Bušínov, 17.6.1970, 1 ex., Kondler leg. et coll., Laibner det.
 Vitošov, 16.7.1974, 4 ex., Mráček leg., det. et coll.
 Zábřeh, (49°52'17.683"N, 16°52'44.514"E), 2.8.2010, na květu okolíku, 1 ♀, Dušánek leg., det. et coll.

***Agrypnus murinus* (Linnaeus, 1758)**

Bušínov, 6.5.1968, 2 ex., Kondler leg., det. et coll.; 11.5.1968, 5 ex., Kondler leg., det. et coll.; 5.7.1971, 1 ex., Kondler leg., det. et coll.; 23.5.1972, 2 ex., Mráček leg. det. et coll.; 2.6.1972, 1 ex., Mráček leg. det. et coll.; (49°50'15.78"N, 16°49'52.609"E), smyk, více ex., 20.5.2010, Dušánek observ.; (49°50'15.151"N, 16°49'51.383"E), smyk, 29.5.2010, Dušánek observ.
 Hoštejn, 17.4.1972, 1 ex., Zajíček leg. et coll., Dušánek det.; 14.6.1972, 1 ex., Zajíček leg. et coll., Dušánek det.
 Jestřebí, (49°51'11.22"N, 16°51'24.055"E), oklep, 20.5.2010, více ex., Dušánek observ.
 Lesnice, (49°52'39.701"N, 16°56'21.894"E), smyk okraje lesa, více ex., 21.5.2010, , Dušánek observ.
 Leština, (49°52'19.187"N, 16°56'32.496"E), smyk, více ex., 21.5.2010, Dušánek observ.
 Lupěné, (49°51'35.566"N, 16°50'33.694"E), více ex, 28.5.2010, Dušánek observ.
 Nemile, (49°52'14.283"N, 16°51'23.166"E), smyk na břehu Moravské Sázavy, 7.5.2010, více ex., Dušánek observ.; (49°52'23.017"N, 16°55'4.464"E), smyk na břehu Moravy, 12.5.2010, více ex., Dušánek, observ.; (49°52'9.07"N, 16°51'10.992"E), více ex., 25.5.2010, Dušánek observ.
 Pobučí, (49°50'49.614"N, 16°51'16.416"E), smyk, více ex., 11.5.2010, Dušánek observ.
 Rovensko, (49°54'52.722"N, 16°51'37.673"E), oklep, více ex., 15.5.2010, Dušánek observ.

Vitošov, (49°52'0.295"N, 16°57'2.198"E), oklep, 28.4.2010, 1 ex., Dušánek observ.; (49°51'59.798"N, 16°57'0.975"E), oklep, 29.5.2010, více ex., Dušánek observ.
 Zábřeh, (49°53'23.72"N, 16°50'25.683"E), Račice závodíště, 7.5.2010, více ex., Dušánek observ.; 9.5.2010, více ex., Dušánek observ.; (49°53'17.797"N, 16°50'7.113"E), lom Račice, smyk, 7.5.2010, více ex. Dušánek observ.; (49°52'29.199"N, 16°52'38.297"E), Humenec – smyk, 10.5.2010, více ex., Dušánek observ.; (49°52'26.302"N, 16°52'36.23"E), více ex., 26.5.2010, Dušánek observ.; (49°52'23.929"N, 16°52'31.779"E), oklep břízy, 1.7.2010, 1 ex., Dušánek leg., det. et coll.
 Zvole, (49°50'54.431"N, 16°55'33.008"E), 9.5.2010, více ex., Dušánek observ.

***Ampedus elongatulus* (Fabricius, 1787); NT**

Leština, (49°52'39.041"N, 16°56'38.103"E), smyk, 6.6.2010, 1 ex., Dušánek leg., det. et coll.

***Ampedus erythrogonus* (Ph.Müller, 1821)**

Hoštejn, 27.6.1974, 1 ex., Zajíček leg. et coll., Dušánek det.

***Ampedus nigrinus* (Herbst, 1784)**

Bušínov, 27.4.2007, 1 ex., Kondler leg., Dušánek det. et coll.

Hoštejn, 3.5.1972, 2 ex., Zajíček leg. et coll., Dušánek det.

***Ampedus nigroflavus* (Goeze, 1777); NT**

Jestřebí, (49°51'11.22"N, 16°51'24.055"E), oklep, 20.5.2010, 1 ex., Dušánek leg., det. et coll.

Lukavice, pobřežní porost řeky Moravy, 23.4.2005, 1 ♂, 1 ♀, v kukleních kolébkách v pokáceném kmenu topolu, Mertlik leg., det. et coll.

Pobučí, (49°50'49.614"N, 16°51'16.416"E), oklep starých třešní, 1 ex., 11.5.2010, Dušánek leg., det. et coll.

Zvole, (49°51'8.685"N, 16°54'53.608"E), trouch odlomené větve topolu, v kuklení kolébce, 17.11.2009, 1 ex., Dušánek leg., det. et coll.

Ampedus balteatus

Bušínov, 23.5.1972, 2 ex., Mráček leg. det et coll.; 30.5.1972, 2 ex., Mráček leg. det et coll.; (49°50'15.78"N, 16°49'52.609"E), 1 ex., 20.5.2010, Dušánek leg., det. et coll.

Hoštejn, 3.5.1972, 1 ex., Zajíček leg. et coll., Dušánek det.

Zvole, (49°51'3.933"N, 16°53'20.367"E), v trouchu borového pařezu, 4.10.2009, 2 ex., Dušánek leg., det. et coll.

***Ampedus pomonae* (Stephens, 1830); NT**

Stejně jako u dalších zástupců rodu *Ampedus* se jedná o druh vázaný na dřevo v různém stadiu rozkladu. Nároky na biotop jsou u tohoto druhu dosti specifické. Jeho vývoj probíhá převážně v ležících, často mechem porostlých kmenech listnatých dřevin. Nároky na vlhkost jsou u tohoto druhu velmi vyhraněné. Jeho vývoj probíhá v kmenech, které svou částí, případně i celým svým objemem spočívají každoročně po různě dlouhou dobu pod hladinou vody, tzn. že pro svůj vývoj stav pod vodní hladinou přímo vyžaduje.

Pro jeho ochranu je nutné neodstraňovat ležící kmene a umožnit pravidelný rozliv řeky do tůní a slepých ramen.

Obr.26. *Ampedus pomonae*

Obr.27. Zvole – tůň vedle Moravy

Nález:

Zvole, (49°50'58.315"N, 16°55'29.256"), 2.6.2010, sklep olší, 1 ex., Dušánek leg., det. et coll.

***Ampedus pomorum* (Herbst in Füssly, 1784)**

Bušínov, 30.5.1973, 1 ex., Mráček leg. det et coll.; 5.1973, 3 ex., Kondler leg. et coll., Dušánek det.; (49°50'15.78"N, 16°49'52.609"E), 1 ♂, 20.5.2010, Dušánek leg., det. et coll.; (49°50'15.151"N, 16°49'51.383"E), 29.5.2010, 1 ex., Dušánek observ.

Hoštejn, 8.5.1972, 1 ex., Zajíček leg., det. et coll.

Jestřebí, (49°51'11.22"N, 16°51'24.055"E), oklep, 20.5.2010, 1 ex., Dušánek observ.

Leština, (49°52'24.488"N, 16°56'48.542"E), Pod Trlinou, trouh ležícího bukového kmene, 5.10.2009, 2 ex., Dušánek leg., det. et coll.; (49°52'21.063"N, 16°55'5.138"E), pod kůrou olše, více ex., 30.4.2010, Dušánek leg., det. et observ.; (49°52'23.017"N, 16°55'4.464"E), nárazová past, 12.5.2010, 2 ex., Dušánek observ.; (49°52'19.533"N, 16°56'31.207"E), oklep, 1 ex., 15.5.2010, Dušánek leg., det. et coll.; (49°52'37.93"N, 16°57'13.335"E), smyk, 6.6.2010, 2 ♀, Dušánek leg., det. et coll.

Lupěné, (49°51'35.566"N, 16°50'33.694"E), 1 ♀, 28.5.2010, Dušánek leg., det. et coll.

Zábřeh, 21.4.1969, 1 ex., Zajíček leg. det. et coll.; 30.5.1974., Rájec, Mráček leg. det. et coll.; (49°52'24.612"N, 16°52'29.601"E), oklep kvetoucí jívy, 24.4.2004, 1 ex., Dušánek leg., det. et coll.; (49°52'12.206"N, 16°51'33.507"E), trouh ležícího kmene olše, 24.11.2009, 1 ex., Dušánek leg., det. et coll.

Zvole, (49°50'53.807"N, 16°54'1.338"E), v trouhu vrbového pahýlu, 5.10.2009, 1 ex., Dušánek leg., det. et coll.; (49°51'8.685"N, 16°54'53.608"E), v trouhu topolu, 17.11.2009, 2 ex., Dušánek leg., det. et coll.; (49°50'39.826"N, 16°53'54.93"E), oklep kvetoucích ovocných stromů, 13.5.2010, 1 ex., Dušánek observ.; (49°50'54.594"N, 16°55'31.011"E), oklep jívy, 1 ♀., 1.6.2010, Dušánek leg., det. et coll.; (49°50'22.637"N, 16°53'38.735"E), v trouhu třešně, 1 ex., v trouhu buku, 1 ex., v trouhu smrku, 1 ex., 5.11.2010, Dušánek observ.; (49°50'59.268"N, 16°55'4.954"E), v trouhu olše, 2 ex., 17.11.2010, Dušánek observ.; (49°51'8.242"N, 16°54'54.942"E), v trouhu vrby, 1 ex., 17.11.2010, Dušánek observ.; (49°51'8.242"N, 16°54'54.942"E), v trouhu topolu, 1 ex., 17.11.2010, Dušánek observ.

***Ampedus rufipennis* f. *forticornis* (Stephens, 1830); VU**

Vývoj tohoto druhu probíhá v bílém trouhu pod kůrou pahýlů a ležících kmenů listnatých stromů, převážně dubů a buků. Vzhledem k nedostatku podobných biotopů na Zábřežsku zde byl zjištěn pouze na dvou lokalitách. Imaga můžeme zastihnout v dubnu a květnu pod odchlupující se kůrou.

Pro přežití jeho populace zejména na Vitošově je nutné zachránit zbytek starého bukového lesa na hřebeni a z této lokality neodstraňovat pahýly a ležící kmeny. Na Trlině je jeho přežití díky dosavadnímu plánu péče zajištěno.

Obr.28. *Ampedus rufipennis* f. *forticornis*

Obr.29. Vrcholová partie nad Vitošovským lomem

Seznam nálezů:

Leština, (49°52'19.533"N, 16°56'31.207"E), pod kůrou dubového pahýlu, 1 ex., 15.5.2010, Dušánek leg., det. et coll., Mertlik revid.

Vitošov, (49°52'0.295"N, 16°57'2.198"E), pod kůrou bukové větve, 28.4.2010, 1 ♂., Dušánek leg., det. et coll., Mertlik revid.; (49°51'59.798"N, 16°57'0.975"E), oklep, 29.5.2010, 1 ♀., Dušánek leg., det. et coll., Mertlik revid.

***Ampedus sanguineus* (Linnaeus, 1758)**

Bušínov, 9.5.1972, 1 ex., Mráček leg. det. et coll.; 25.7.2007, 1 ex., Kondler leg. et coll., Dušánek det., 10.5.2001, 3 ex., Kondler leg. et coll., Dušánek det.; 25.4.1998, 1 ex., Dušánek leg. det et coll.,

Hoštejn, 10.6.1972, 1 ex., Zajíček leg., det. et coll.; 3.5.1972, 8 ex., Zajíček leg., det. et coll.

Jestřebí, (49°51'11.22"N, 16°51'24.055"E), pod kůrou smrkového pařezu, 20.5.2010, 1 ex., Dušánek observ.

Zvole, (49°50'53.78"N, 16°53'47.214"E), v trouhu ležící borové klády, 4.X.2009, 2 ex., Dušánek leg., det. et coll.; (49°50'22.637"N, 16°53'38.735"E), v trouhu smrku, 1 ex., 5.11.2010, Dušánek observ.

Vitošov, (49°52'0.567"N, 16°57'1.407"E), pod kůrou buku, 9.5.2010, 1 ex., Dušánek leg., det. et coll.
Zábřeh, 25.6.1969, 1 ♀, Zajíček leg., det. et coll.

***Ampedus sanguinolentus* (Schrank, 1776); NT**

Bušínov, 16.7.1972, 1 ex., Mráček leg., det. et coll.;

Leština, (49°52'21.063"N, 16°55'5.138"E), pod kůrou olše, 1 ex., 30.4.2010, Dušánek leg., det. et coll.

***Anostirus castaneus* (Linnaeus, 1758)**

Bušínov, 1.6.1971, 1 ♂, Kondler leg., det. et coll., 11.5.1985, 1 ♀, Kondler leg., det. et coll.; 21.6.1973, 1 ♀, Mráček leg. et coll.; 4.5.2001, 1 ♀, Kondler leg., det. et coll.; (49°50'26.915"N, 16°50'1.041"E), za letu, 11 ♂♂, 6 ♀♀, 25.4.1998, 4 ♂♂, 18.5.1999, Dušánek leg., det. et coll.

Hoštejn, 4.5.2001, 1 ♀, Kondler leg., det. et coll.

Vitošov, (49°52'0.295"N, 16°57'2.198"E), oklep jívy, 28.4.2010, 2 ♂, Dušánek leg., det. et coll.

Zábřeh, (49°52'24.612"N, 16°52'29.601"E), oklep kvetoucí jívy, 24.IV.2004, více ex., Dušánek observ. et det.

***Anostirus purpureus* (Poda, 1761)**

Bušínov, 3.6.1969, 1 ♀, Kondler leg., det. et coll.; 8.6.1969, 1 ♂, Kondler leg., det. et coll.; 23.5.1972, 4 ♀♀, Mráček leg. et coll.; 7.1975, 1 ♀, Kondler leg., det. et coll.; 11.5.1985, 2 ♂♂, Kondler leg., det. et coll.;

(49°50'26.915"N, 16°50'1.041"E), za letu, 42 ♂♂, 2 ♀♀, 5.5.1998, 2 ♂♂, 25.4.1998, 1 ♀, 20.5.2010, Dušánek leg., det. et coll.; (49°50'15.151"N, 16°49'51.383"E), 29.5.2010, 1 ♀, Dušánek observ.; (49°50'15.151"N, 16°49'51.383"E), 28.5.2010, 1 ♀, Dušánek leg., det. et coll.

Hoštejn, 15.5.1971, 1 ♀, Zajíček leg., det. et coll.; 10.6.1972, 1 ♀, Zajíček leg., det. et coll.

Jestřebí, (49°51'11.22"N, 16°51'24.055"E), oklep, 20.5.2010, 1 ♀, Dušánek leg., det. et coll.

Lupěné, (49°51'35.566"N, 16°50'33.694"E), 1 ♀, 28.5.2010, Dušánek leg., det. et coll.

Vitošov, (49°51'51.455"N, 16°57'0.239"E), oklep, 15.5.2010, 1 ♂, 1 ♀, Dušánek leg., det. et coll., Mertlik revid.

Zábřeh, 7.5.1968, 1 ♀, Zajíček leg., det. et coll.; (49°52'24.612"N, 16°52'29.601"E), oklep kvetoucí jívy, 24.4.2004, více ex., Dušánek observ.

***Athous bicolor* (Goeze, 1777)**

Leština, (49°52'41.023"N, 16°56'35.777"E), smyk, 9.7.2010, 2 ♀♀, 1 ♂, Dušánek leg., det. et coll.

Postřelmov, (49°54'33.803"N, 16°54'37.359"E), 20.7.2003, 2 ♀♀, Dušánek leg. et coll., Mertlik det.; 29.7. 2005,

chodník před bytovkou, 2 ♀♀, Dušánek leg., det. et coll., 20. VII.2003, 2 ♂♂, Dušánek leg., det. et coll.

Zábřeh, (49°52'16.244"N, 16°52'40.45"E), Skalička, zahrada rodinného domu, 3.7.2006, 1 ♀, 12.8.2009, 1 ♂, Dušánek leg., det. et coll., 25.7.1998, 1 ♀, Dušánek leg., det. et coll.; 30.6.2010, 1 ♂, Dušánek leg., det. et coll.

Vitošov, (49°51'49.96"N, 16°57'0.579"E), smyk, 1 ♂, Dušánek leg., det. et coll.

Zvole, (49°49'46.275"N, 16°55'18.787"E), smyk, 13.7.2010, 1 ♂, Dušánek leg., det. et coll.

***Athous haemorrhoidalis* (Fabricius, 1801)**

Bušínov, 17.5.1971, 1 ex., Kondler leg. et coll., Dušánek det.; 23.6.1971, 1 ex., Mráček leg. det. et coll.; 23.5.1972, 1 ex., Mráček leg. det. et coll.; (49°49'52.279"N, 16°49'27.391"E), 15.5.2010, oklep, více ex., Dušánek observ.;

(49°50'15.78"N, 16°49'52.609"E), smyk, 1 ♂, 20.5.2010, Dušánek leg., det. et coll.; (49°50'15.78"N,

16°49'52.609"E), smyk, více ex., 20.5.2010, Dušánek observ.; (49°50'15.151"N, 16°49'51.383"E), 29.5.2010, více ex., Dušánek observ.

Hoštejn, 6.5.1972, 1 ex., Zajíček leg. et coll., Dušánek det.

Jestřebí, (49°51'16.953"N, 16°50'59.682"E), oklep, 15.5.2010, více ex., Dušánek observ.; (49°51'11.22"N, 16°51'24.055"E), smyk, 20.5.2010, více ex., Dušánek observ.

Lesnice, (49°52'39.701"N, 16°56'21.894"E), smyk okraje lesa, více ex., 21.5.2010, , Dušánek observ.

Leština, (49°52'34.078"N, 16°57'18.993"E), Trlína, 13.6.2009, více ex., Dušánek observ.; (49°52'23.017"N,

16°55'4.464"E), smyk na břehu Moravy, 12.5.2010, více ex., Dušánek observ.; (49°52'28.752"N,

16°55'8.199"E), oklep, 15.5.2010, Dušánek observ.; (49°52'19.533"N, 16°56'31.207"E), oklep, více ex.,

15.5.2010, Dušánek observ.; (49°52'19.187"N, 16°56'32.496"E), smyk, více ex., 21.5.2010, Dušánek observ.;

(49°52'28.189"N, 16°55'10.882"E), oklep, více ex., 23.5.2010, Dušánek observ.; (49°52'21.702"N,

16°55'3.71"E), mrtvý ex. v nárazové pasti, 3.10.2010., 1 ♀, Dušánek leg., det. et coll.

Lupěné, (49°52'11.525"N, 16°51'33.581"E), oklep, 15.5.2010, více ex., Dušánek observ.; (49°51'35.566"N, 16°50'33.694"E), více ex., 28.5.2010, Dušánek observ.

Nemile, (49°52'9.07"N, 16°51'10.992"E), více ex., 25.5.2010, Dušánek observ.

Pobučí, (49°50'49.614"N, 16°51'16.416"E), smyk, více ex., 11.5.2010, Dušánek leg., observ.

Rovensko, (49°54'52.722"N, 16°51'37.673"E), oklep, více ex., 15.5.2010, Dušánek observ.

Vitošov, (49°52'0.04"N, 16°57'1.987"E), smyk, sklep, 18.6.2009, více ex., Dušánek observ.; (49°51'58.411"N, 16°56'58.715"E), smyk, 9.5.2010, více ex., Dušánek observ.; (49°51'51.455"N, 16°57'0.239"E), oklep,

15.5.2010, více ex, Dušánek leg., det. et coll.; (49°51'59.798"N, 16°57'0.975"E), oklep, 29.5.2010, více ex., Dušánek observ.

Zábřeh, 25.6.1967, 1 ex., Kondler leg. et coll., Dušánek det., 21.5.1971, 1 ex., Kondler leg. et coll., Dušánek det.; (49°53'23.72"N, 16°50'25.683"E), Račice závodistiště, 7.5.2010, více ex., Dušánek observ.; (49°53'17.797"N, 16°50'7.113"E), lom Račice, oklep keřů, 9.5.2010, více ex. Dušánek observ.; (49°52'29.199"N, 16°52'38.297"E), Humenec – smyk, 10.5.2010, více ex., Dušánek observ.; (49°52'26.302"N, 16°52'36.23"E), více ex., 26.5.2010, Dušánek observ.; (49°52'23.929"N, 16°52'31.779"E), oklep břízy, 1.7.2010, 1 ex., Dušánek leg., det. et coll.
Zvole, (49°50'54.431"N, 16°55'33.008"E), 9.5.2010, více ex., Dušánek leg., observ.; (49°50'39.826"N, 16°53'54.93"E), oklep kvetoucích ovocných stromů, 13.5.2010, více ex., Dušánek leg., observ.

Athous subfuscus (Müller, 1767)

Bušínov, 30.7.1973, 1 ex., Zajíček leg. et coll., Dušánek det.; (49°49'52.279"N, 16°49'27.391"E), 15.5.2010, oklep, více ex., Dušánek observ.; (49°50'15.78"N, 16°49'52.609"E), smyk, více ex., 20.5.2010, Dušánek observ.; (49°50'15.151"N, 16°49'51.383"E), 29.5.2010, více ex., Dušánek observ.

Hoštejn, 10.7.1971, 1 ex., Zajíček leg. et coll., Dušánek det.

Jestřebí, (49°51'16.953"N, 16°50'59.682"E), oklep, 15.5.2010, více ex., Dušánek observ.; (49°51'11.22"N, 16°51'24.055"E), oklep, 20.5.2010, více ex., Dušánek observ.

Lesnice, (49°52'39.701"N, 16°56'21.894"E), smyk okraje lesa, více ex., 21.5.2010, , Dušánek observ.

Leština, (49°52'34.078"N, 16°57'18.993"E), Trlína, 13.6.2009, více ex., Dušánek observ.; (49°52'19.533"N, 16°56'31.207"E), oklep, více ex., 15.5.2010, Dušánek observ.; (49°52'19.187"N, 16°56'32.496"E), smyk, více ex., 21.5.2010, Dušánek observ.; (49°52'28.189"N, 16°55'10.882"E), oklep, více ex., 23.5.2010, Dušánek observ.

Lupěné, (49°52'11.525"N, 16°51'33.581"E), smyk, 15.5.2010, více ex., Dušánek observ.; (49°51'35.566"N, 16°50'33.694"E), více ex, 28.5.2010, Dušánek observ.

Nemile, (49°52'14.283"N, 16°51'23.166"E), smyk na břehu Moravské Sázavy, 7.5.2010, 1 ♂, Dušánek observ.; (49°52'9.07"N, 16°51'10.992"E), více ex., 25.5.2010, Dušánek observ.

Pobučí, (49°50'49.614"N, 16°51'16.416"E), smyk, více ex., 11.5.2010, Dušánek observ.

Rovensko, (49°54'52.722"N, 16°51'37.673"E), oklep, více ex., 15.5.2010, Dušánek observ.

Vitošov, (49°52'0.04"N, 16°57'1.987"E), smyk, sklep, 18.6.2009, více ex., Dušánek observ.; (49°51'58.411"N, 16°56'58.715"E), smyk, 9.5.2010, více ex., Dušánek leg., observ.; (49°51'51.455"N, 16°57'0.239"E), oklep, 15.5.2010, více ex, Dušánek leg., det. et coll.; (49°51'59.798"N, 16°57'0.975"E), oklep, 29.5.2010, více ex., Dušánek observ.

Zábřeh, (49°53'23.72"N, 16°50'25.683"E), Račice závodistiště, 7.5.2010, více ex., Dušánek leg., observ.; (49°53'17.797"N, 16°50'7.113"E), lom Račice, oklep keřů, 9.5.2010, více ex. Dušánek observ.; (49°52'29.199"N, 16°52'38.297"E), Humenec – smyk okraje lesíka, 10.5.2010, více ex., Dušánek observ.; (49°52'26.302"N, 16°52'36.23"E), více ex., 26.5.2010, Dušánek observ.

Zvole, (49°50'39.826"N, 16°53'54.93"E), oklep kvetoucích ovocných stromů, 13.5.2010, 1 ex., Dušánek observ.

Athous vittatus (Fabricius, 1792)

Bušínov, (49°50'15.78"N, 16°49'52.609"E), smyk, 1 ♂, 20.5.2010, Dušánek leg., det. et coll.; (49°50'15.151"N, 16°49'51.383"E), 29.5.2010, 1 ex., Dušánek observ.

Lesnice, (49°52'39.701"N, 16°56'21.894"E), smyk okraje lesa, více ex., 21.5.2010, , Dušánek observ.

Leština, (49°52'34.078"N, 16°57'18.993"E), Trlína, 13.6.2009, 1 ♂, Dušánek leg., det. et coll.; (49°52'19.533"N, 16°56'31.207"E), oklep, více ex., 15.5.2010, Dušánek observ.; (49°52'19.187"N, 16°56'32.496"E), smyk, více ex., 21.5.2010, Dušánek observ.

Lupěné, (49°51'35.566"N, 16°50'33.694"E), 1 ex, 28.5.2010, Dušánek observ.

Nemile, (49°52'9.07"N, 16°51'10.992"E), 1 ♂, 25.5.2010, Dušánek leg., det. et coll.

Vitošov, (49°52'0.04"N, 16°57'1.987"E), smyk, 18.6.2009, 1 ex., Dušánek leg., det. et coll.; 9.5.2010, více ex., Dušánek leg., observ.; (49°51'51.455"N, 16°57'0.239"E), oklep, 15.5.2010, více ex, Dušánek leg., det. et coll.; (49°51'59.798"N, 16°57'0.975"E), smyk, 29.5.2010, 1 ex., Dušánek leg., det. et coll.; (49°51'59.798"N, 16°57'0.975"E), oklep, 29.5.2010, více ex., Dušánek observ.

Athous zebei Bach, 1854; NT

Bušínov, (49°50'15.151"N, 16°49'51.383"E), 28.5.2010, 1 ♂, Dušánek leg., det. et coll.; (49°50'15.151"N, 16°49'51.383"E), 29.5.2010, 1 ♂, Dušánek observ., (49°50'27.304"N, 16°50'1.056"E), smyk, 1 ♂, 4.6.2010, Dušánek leg., det. et coll.

Lesnice, (49°52'39.701"N, 16°56'21.894"E), smyk okraje lesa, 1 ex., 21.5.2010, , Dušánek leg., det. et coll.

Leština, (49°52'34.078"N, 16°57'18.993"E), Trlína, 13.6.2009, 2 ♂♂, Dušánek leg., det. et coll.; (49°52'19.533"N, 16°56'31.207"E), smyk, 1 ex., 15.5.2010, Dušánek observ.; (49°52'19.187"N, 16°56'32.496"E), smyk okraje

lesa, 1 ex, 21.5.2010, Dušánek leg., det. et coll.; (49°52'37.93"N, 16°57'13.335"E), smyk, 6.6.2010, 1 ♂, Dušánek leg., det. et coll.; (49°52'41.023"N, 16°56'35.777"E), oklep, 9.7.2010, 1 ♂, Dušánek leg., det. et coll. Lupěné, (49°51'35.566"N, 16°50'33.694"E), smyk, 1 ♂, 28.5.2010, Dušánek leg., det. et coll. Vitošov, (49°52'0.04"N, 16°57'1.987"E), smyk, 18.6.2009, 1 ex., Dušánek leg., det. et coll.; (49°51'58.411"N, 16°56'58.715"E), smyk, 1 ♂, Dušánek leg., det. et coll.; (49°51'59.798"N, 16°57'0.975"E), oklep, 29.5.2010, více ex., Dušánek observ.

***Brachygonus megerlei* (Lacordaire, 1835); VU**

Tento vzácný druh osidluje dutiny v korunách listnatých stromů. Tento ojedinělý nález se kolegovi Mertlikovi podařil díky prohlídce horní dutiny čerstvě pokáceného kmene topolu na břehu Moravy.

Obr.30. Pokácený kmen topolu u obce Lukavice
Foto J. Mertlik

Obr.31. Mrtvolka *Brachygonus megerlei* v kukelní kolébce. Foto J. Mertlik

Nález:

Lukavice, 23.4.2005, 2 ex., pobřežní porost řeky Moravy, v kukelních kolébkách v pokáceném kmenu topolu (1 ex. právě požíraný larvou stejného druhu) Mertlik leg., det. et coll..

***Calambus bipustulatus* (Linnaeus, 1767); NT**

Leština, (49°52'21.357"N, 16°56'34.386"E), Pod Trlinou, v kůře kmenů dubů, 28.9.2009, 2 ex. (1 ex. f. semiflavus), 2 larvy, Dušánek leg., det. et coll.; (49°52'21.063"N, 16°55'5.138"E), oklep, 1 ex., 30.4.2010, Dušánek leg., det. et coll.

Zvole, (49°50'53.78"N, 16°53'47.214"E), v kůře kmene dubu, 4.10.2009, 1 larva., Dušánek leg., det. et coll.;

(49°51'8.685"N, 16°54'53.608"E), v kůře kmene olše, 17.11.2009, 1 larva., Dušánek leg., det. et coll.

Nemile, (49°52'14.283"N, 16°51'23.166"E), smyk na břehu Moravské Sázavy, 7.5.2010, 1 ex., Dušánek leg., det. et coll.

***Cardiophorus erichsoni* Buysson, 1901**

Pozvolné sukcesí ponechané stupně Vitošovského vápencového lomu se ukázaly jako vhodný biotop pro tohoto teplomilného kovaříka. Jeho nález zde je zatím jeho prvním recentním nálezem a jeho severní hranicí rozšíření v rámci severní Moravy. Přímo v lomu je prosperita jeho populace zajištěna. Na hraně kopce nad lomem je vhodné udržovat lesostep, popř. bezlesí.

Obr.32. *Cardiophorus erichsoni*

Obr.33. Vitošovský vápencový lom

Seznam nálezů:

Vitošov, (49°52'0.04"N, 16°57'1.987"E), sklep šípkové růže, 18.6.2009, 1 ♀, Dušánek leg., det. et coll.; (49°52'0.295"N, 16°57'2.198"E), pod kůrou bukové větve, 28.4.2010, 1 ♂, Dušánek leg., det. et coll.; 9.5.2010, oklep 1 ♀, Dušánek leg., det. et coll., Mertlik revid.; (49°51'51.455"N, 16°57'0.239"E), oklep, 15.5.2010, 1 ♀, Dušánek leg., det. et coll., Mertlik revid.

***Cardiophorus ruficollis* (Linnaeus, 1758)**

Bušínov, 2.6.1973, 1 ex., Mráček leg. det. et coll.;

Vitošov, (49°52'0.295"N, 16°57'2.198"E), oklep modřínu, 28.4.2010, 1 ♂, Dušánek leg., det. et coll.; 9.5.2010, oklep buku, 1 ♀, Dušánek leg., det. et coll.

***Cardiophorus nigerrimus* Erichson, 1840; NT**

Bušínov, (49°50'15.151"N, 16°49'51.383"E), 29.5.2010, 1 ♀, Dušánek leg., det. et coll.

Vitošov, (49°52'0.04"N, 16°57'1.987"E), oklep lípy, 6.6.2010, 1 ex., Dušánek leg., det. et coll.

***Cidnopus aeruginosus* (Olivier, 1790); EN**

Hoštejn, 9.5.1968, 1 ♂, Zajíček leg. et coll., Dušánek det.; 10.4.1969, 2 ♂, Zajíček leg., et coll., Dušánek det.

Nemile, (49°52'14.283"N, 16°51'23.166"E), smyk na břehu Moravské Sázavy, 7.5.2010, 1 ♂, Dušánek leg., det. et coll.

Leština, (49°52'23.017"N, 16°55'4.464"E), smyk na břehu Moravy, 12.5.2010, 1 ♀, Dušánek leg., det. et coll.

Zábřeh, 23.5.1979, 1 ♀, Jeniš leg. et coll., Mertlik det.; 16.5.1971, 1 ♂, Zajíček leg. et coll., Dušánek det.

***Cidnopus pilosus* (Leske, 1785)**

Jestřebí, (49°51'11.22"N, 16°51'24.055"E), oklep, 20.5.2010, více ex., Dušánek observ.

Leština, (49°52'19.187"N, 16°56'32.496"E), smyk, 1 ex, 21.5.2010, Dušánek leg., det. et coll.; (49°52'37.93"N, 16°57'13.335"E), smyk, 6.6.2010, 1 ♀, Dušánek leg., det. et coll.

Nemile, (49°52'9.07"N, 16°51'10.992"E), více ex., 25.5.2010, Dušánek observ.

Pobučí, (49°50'49.614"N, 16°51'16.416"E), smyk, více ex., 11.5.2010, Dušánek observ.

Zábřeh, (49°52'29.199"N, 16°52'38.297"E), Humenec – smyk, 10.5.2010, více ex., Dušánek observ.; (49°52'26.302"N, 16°52'36.23"E), více ex., 26.5.2010, Dušánek observ.

Zvole, (49°50'39.826"N, 16°53'54.93"E), oklep kvetoucích ovocných stromů, 13.5.2010, 2 ex., Dušánek observ.

***Ctenicera heyeri* (Saxesen, 1838); EN**

Obr.34. *Ctenicera heyeri*

Tento druh osidluje břehy horských potoků a bystrin. Larvy potřebují ke svému vývoji obnaženou půdu, vznikající při sesuvech v meandrech a v náplavech vodních toků. Dokladový exemplář před deseti lety determinoval J. Mertlik, bohužel ve sbírce Kondlera se dnes již nenalézá. Přes velkou snahu se mi tento nález nepodařilo v údolí Bušínovského potoka zopakovat.

Nález:

Lupěné, recentní nález, 1 ex, Kondler leg., Mertlik det.

***Ctenicera pectinicornis* (Linnaeus, 1758)**

Bušínov, 1.6.1971, 1 ♀, Kondler leg., det. et coll.; 23.5.1972, 4 ♂♂, Mráček leg. et coll.; 5.1975, 1 ♂, Kondler leg., det. et coll.; (49°50'15.151"N, 16°49'51.383"E), 28.5.2010, 1 ♀, Dušánek leg., det. et coll.

Hoštejn, 9.5.1968, 1 ♂, Zajíček leg., det. et coll.

Leština, (49°52'34.078"N, 16°57'18.993"E), Trlina, 13.6.2009, 1 ♂, Dušánek leg., det. et coll.; (49°52'19.187"N, 16°56'32.496"E), za letu, 1 ♂, 21.5.2010, Dušánek observ.; (49°51'49.773"N, 16°55'38.815"E), na okraji pole, 1 ♀, 29.5.2010, Dušánek leg., det. et coll.

Lupěné, (49°51'35.566"N, 16°50'33.694"E), 1 ♀, 28.5.2010, Dušánek leg., det. et coll.

Zábřeh, 14.5.1971, 3 ♂, Zajíček leg., det. et coll.; 21.5.1971, 3 ♂, Kondler leg., det. et coll.; (49°52'26.302"N, 16°52'36.23"E), 1 ♀, 26.5.2010, Dušánek leg., det. et coll.; (49°52'22.278"N, 16°52'45.744"E), 29.5.2010, 1 ex., Dušánek leg., det. et coll.

Zvole, (49°50'39.826"N, 16°53'54.93"E), oklep kvetoucích ovocných stromů, 13.5.2010, 1 ♂, Dušánek leg., det. et coll.

***Ctenicera virens* (Schrank, 1781); EN**

Tento druh osidluje podobně jako *Ctenicera heyeri* břehy horských potoků a bystřin, kde se tyto druhy často vyskytují společně. Larvy potřebují ke svému vývoji obnaženou půdu, vznikající při sesuvech v meandrech a v náplavech vodních toků. V Údolí Bušínovského potoka je díky necitlivým regulacím koryta již jen minimum vhodných míst pro jeho vývoj. Kolegové Mráček a Kondler pozorovali imaga tohoto krásného brouka při rojení okolo obnažené skály v jednom z osluněných meandrů. Dnes již bohužel tuto lokalitu pohltila smrková monokultura. Do současnosti se tomuto druhu podařilo přežít na svozišti dřeva v horní části údolí. Jako vhodný biotop pro vývoj tohoto brouka se ukázala obnažená, koly lesní techniky rozrytá půda svoziště a břehu Bušínovského potoka.

Pro přežití tohoto snad nejkrásnějšího zástupce studovaných čeledí je nezbytné alespoň v některých úsecích toku Bušínovského potoka, které ještě neprošly kanalizací, odstranit hustou výsadbu a nálety dřevin a tím břehy tohoto toku místy proslunit.

Obr.35. *Ctenicera virens* foto www.meloidae.com

Obr.36. Dolní Bušínov – svoziště dřeva

Seznam nálezů:

Bušínov, 6.6.1970, 1 ♀, Kondler leg., det. et coll.; 3.5.1972, 1 ♂, Kondler leg., det. et coll.; 26.5.1972, 1 ♀, Zajíček leg., det. et coll.; 23.5.1972, 1 ♂, 1 ♀, Mráček leg. et coll.; 17.5.1973, 1 ♀, Kondler leg., det. et coll.; 12.5.1973, 1 ♀, Kondler leg., Jelínek coll., Mertlik det.; 20.5.1973, 1 ♀, Mráček leg., det. et coll.; 7.5.1975., 1 ♂, Kondler leg., det. et coll.; 20.5.1998, , 1 ♀, Kondler leg., det. et coll.; 15.5.2001., 1 ♂, 1 ♀, Kondler leg., det. et coll.; (49°50'27.938"N, 16°50'1.881"E) 25.4.1998, 9 ♂♂, Dušánek leg., det. et coll.; 18.5.1999, 13 ♂♂, Dušánek leg., det. et coll.; 10.5.2001, 5 ♂♂, 5 ♀♀, Kondler leg. et coll. Mertlik det.; (49°50'15.922"N, 16°49'51.813"E), pozorovány v letu, 28.5.2010, 2 ex., Dušánek observ.

Hynčina, 20.5.2006, 1 ♀, Zajíček leg., det. et coll.

***Dalopius marginatus* (Linnaeus, 1758)**

Bušínov, 30.7.1973, 1 ex., Zajíček leg. det. et coll.; (49°49'52.279"N, 16°49'27.391"E), 15.5.2010, oklep, více ex., Dušánek observ.; (49°50'15.78"N, 16°49'52.609"E), smyk, více ex., 20.5.2010, Dušánek observ.; (49°50'15.151"N, 16°49'51.383"E), 29.5.2010, více ex., Dušánek observ.

Hoštejn, 9.5.1968, 1 ex., Zajíček leg. det. et coll.

Jestřebí, (49°51'16.953"N, 16°50'59.682"E), oklep, 15.5.2010, více ex., Dušánek observ.; (49°51'11.22"N, 16°51'24.055"E), oklep, 20.5.2010, více ex., Dušánek observ.

Lesnice, (49°52'39.701"N, 16°56'21.894"E), smyk okraje lesa, více ex., 21.5.2010, , Dušánek observ.

Leština, (49°52'21.063"N, 16°55'5.138"E), smyk, 1 ex., 30.4.2010, Dušánek leg., det. et coll.; (49°52'19.187"N, 16°56'32.496"E), oklep, více ex., 21.5.2010, Dušánek observ.; (49°52'28.189"N, 16°55'10.882"E), oklep, více ex., 23.5.2010, Dušánek observ.

Lupěné, (49°51'35.566"N, 16°50'33.694"E), více ex, 28.5.2010, Dušánek observ.

Nemile, (49°52'14.283"N, 16°51'23.166"E), smyk na břehu Moravské Sázavy, 7.5.2010, více ex., Dušánek observ.; (49°52'9.07"N, 16°51'10.992"E), více ex., 25.5.2010, Dušánek observ.

Pobučí, (49°50'49.614"N, 16°51'16.416"E), smyk, více ex., 11.5.2010, Dušánek observ.

Rovensko, (49°54'52.722"N, 16°51'37.673"E), oklep, více ex., 15.5.2010, Dušánek observ.

Vitošov, (49°52'0.04"N, 16°57'1.987"E), sklep šípkové růže, 9.5.2010, více ex., Dušánek observ.; (49°51'51.455"N, 16°57'0.239"E), oklep, 15.5.2010, více ex, Dušánek leg., det. et coll.; (49°51'59.798"N, 16°57'0.975"E), oklep, 29.5.2010, více ex., Dušánek observ.

Zábřeh, (49°53'23.72"N, 16°50'25.683"E), Račice závodistič, 7.5.2010, více ex., Dušánek observ.; (49°53'17.797"N, 16°50'7.113"E), lom Račice, smyk, 9.5.2010, více ex. Dušánek observ.; (49°52'23.929"N, 16°52'31.779"E), oklep břízy, 1.7.2010, 1 ex., Dušánek leg., det. et coll.

Zvole, (49°50'39.826"N, 16°53'54.93"E), oklep kvetoucích ovocných stromů, 13.5.2010, 1 ex., Dušánek leg., det. et coll.

Denticollis linearis (Linnaeus, 1758)

Bušínov, 4.6.2005, 1 ♀, Kondler leg. et coll., Dušánek det.; (49°50'15.78"N, 16°49'52.609"E), smyk, 1 ♂, 20.5.2010, Dušánek leg., det. et coll.

Hoštejn, 16.6.1971, 2 ♂, Zajíček leg. et coll., Dušánek det.

Lesnice, (49°52'39.701"N, 16°56'21.894"E), smyk, 1 ♂, 21.5.2010, Dušánek leg., det. et coll.

Leština, (49°52'21.063"N, 16°55'5.138"E), trouch padlého topolu, 1 ♂, ex. larva, 13.4.2010, Dušánek leg., det. et coll.; (49°52'19.187"N, 16°56'32.496"E), oklep hlohu, 1 ♂, 21.5.2010, Dušánek leg., det. et coll.; (49°52'28.189"N, 16°55'10.882"E), oklep, 2 ♀, 23.5.2010, Dušánek leg., det. et coll.; (49°52'37.93"N, 16°57'13.335"E), smyk, 6.6.2010, 1 ♀, Dušánek leg., det. et coll.; (49°52'22.284"N, 16°55'3.734"E), smyk, 8.6.2010, 1 ♀, Dušánek leg., det. et coll.

Nemile, (49°52'9.07"N, 16°51'10.992"E), oklep jívy, 1 ♂, 25.5.2010, Dušánek leg., det. et coll.

Vitošov, (49°51'59.798"N, 16°57'0.975"E), oklep, 29.5.2010, 1 ex., Dušánek observ.

Zábřeh, 28.5.1968, 1 ♂, 7.1971, 1 ♂, Zajíček leg. et coll., Dušánek det.; (49°52'26.302"N, 16°52'36.23"E), 1 ♂, 26.5.2010, Dušánek leg., det. et coll.

Zvole, (49°50'39.826"N, 16°53'54.93"E), oklep kvetoucích ovocných stromů, 13.5.2010, 1 ♂, Dušánek leg., det. et coll.; (49°50'54.594"N, 16°55'31.011"E), oklep jívy, 1 ♀, 1.6.2010, Dušánek leg., det. et coll.

Denticollis rubens (Piller & Mitterpacher, 1783); VU

Tento druh potřebuje ke svému vývoji trouchnivějící dřevo listnatých dřevin, nejčastěji buků. V údolí Moravské Sázavy mezi Zábřehem a Nemilí je trouchnivějících kmenů dostatek, i když buků jen minimálně, je pravděpodobné že se zde adaptoval na některou pro něho netypickou dřevinu.. V údolí Bušínovského potoka probíhá intenzivní lesní hospodaření a svému přirozenému rozkladu je ponecháno jen minimum kmenů.

Pro přežití tohoto druhu je nezbytné neodstraňovat pahýly a ležící kmeny.

Obr.37. *Denticollis rubens*

Obr.38. Údolí Moravské Sázavy u obce Nemile

Seznam nálezů:

Bušínov, (49°50'27.304"N, 16°50'1.056"E), smyk, 1 ♂, 4.6.2010, Dušánek leg., det. et coll.

Nemile, (49°52'9.07"N, 16°51'10.992"E), oklep jívy, 1 ♂, 25.5.2010, Dušánek leg., det. et coll.

Ectinus aterrimus (Linnaeus, 1761)

Bludov, 6.1983, 1 ex., Kondler leg. et coll., Laibner det.

Leština, (49°52'21.063"N, 16°55'5.138"E), smyk, 1 ex., 30.4.2010, Dušánek leg., det. et coll.; (49°52'19.187"N, 16°56'32.496"E), oklep, 1 ex., 21.5.2010, Dušánek observ.

Vitošov, (49°51'59.798"N, 16°57'0.975"E), oklep, 29.5.2010, 1 ex., Dušánek observ.

Hemicrepidius hirtus (Herbst, 1784)

Bušínov, 2.6.1972, 1 ♀, Mráček leg., det. et coll.

Zábřeh, (49°52'52.451"N, 16°52'22.16"E), 16.6.2010, 1 ♀, Škondra leg., Dušánek det. et coll., Mertlík revid.

***Hemicrepidius niger* (Linnaeus, 1758)**

Bušínov, 12.6.1967, 1 ♂, Kondler leg. et coll., Laibner det.; 6.6.1970, 1 ♀, Kondler leg. et coll., Laibner det.; 23.5.1972, 1 ♂, Mráček leg. et coll.; 30.7.1972, 1 ♂, Mráček leg. et coll.; 6.1977, 1 ♂, Kondler leg. et coll., Laibner det.; 1.6.1971, 3 ♂♂, Kondler leg. et coll., Laibner det.
 Hoštejn, 10.6.1971, 1 ♂; 20.6.1971, 1 ♂; 14.6.1972, 2 ♂; 21.6.1972, 3 ♂, 2 ♀; 17.7.1973, 1 ♂, Zajíček leg. et coll., Dušánek det.
 Leština, (49°51'49.773"N, 16°55'38.815"E), na okraji pole, 2 ♂♂, 29.5.2010, Dušánek leg., det. et coll.
 Lupěné, (49°51'35.566"N, 16°50'33.694"E), 1 ♂, 28.5.2010, Dušánek leg., det. et coll.
 Zábřeh, (49°52'34.141"N, 16°52'33.077"E), okolíky na břehu Brassova rybníka, 29.4.2005, více ex., Dušánek observ. et det.

***Limonius minutus* (Linnaeus, 1758)**

Leština, (49°52'34.078"N, 16°57'18.993"E), Trlina, 18.6.2009, 1 ♂, Dušánek leg., det. et coll., Mertlik revid.; (49°52'19.187"N, 16°56'32.496"E), oklep hlohu, 1 ♂, 1 ♀, 21.5.2010, Dušánek leg., det. et coll., Mertlik revid.
 Vitošov, (49°51'58.009"N, 16°56'59.501"E), oklep buku, 9.5.2010, 1 ♂, Dušánek leg., det. et coll., Mertlik revid.

***Limonius poneli* Leseigneur et Mertlik, 2007**

Jestřebí, (49°51'16.953"N, 16°50'59.682"E), oklep, 15.5.2010, 1 ♂, 2 ♀, Dušánek leg., det. et coll.; (49°51'11.22"N, 16°51'24.055"E), oklep, 20.5.2010, více ex., Dušánek observ.
 Leština, (49°52'34.078"N, 16°57'18.993"E), Trlina, 18.6.2009, 2 ♂, Dušánek leg., det. et coll.; (49°52'19.533"N, 16°56'31.207"E), 1 ♂, 1 ♀, 15.5.2010, Dušánek leg., det. et coll.; (49°52'19.187"N, 16°56'32.496"E), oklep hlohu, 3 ♂, 21.5.2010, Dušánek leg., det. et coll.; (49°52'41.023"N, 16°56'35.777"E), oklep, 9.7.2010, 1 ♂, Dušánek leg., det. et coll.
 Nemile, (49°52'9.07"N, 16°51'10.992"E), více ex., 25.5.2010, Dušánek observ.
 Rovensko, (49°54'52.722"N, 16°51'37.673"E), oklep, 2 ♂♂, 1 ♀, 15.5.2010, Dušánek leg., det. et coll.
 Vitošov, (49°52'0.04"N, 16°57'1.987"E), smyk, 18.6.2009, 3 ♂♂, Dušánek leg., det. et coll.; (49°52'0.295"N, 16°57'2.198"E), smyk, 28.4.2010, 2 ♂, Dušánek leg., det. et coll.; 9.5.2010, oklep, 5 ♂♂, 5 ♀♀, Dušánek leg., det. et coll.; (49°51'51.455"N, 16°57'0.239"E), oklep, 15.5.2010, 3 ♂♂, 1 ♀, Dušánek leg., det. et coll.; (49°51'59.798"N, 16°57'0.975"E), oklep, 29.5.2010, 1 ♂, 2 ♀, Dušánek leg., det. et coll.; (49°51'59.798"N, 16°57'0.975"E), oklep, 29.5.2010, více ex., Dušánek observ.; (49°52'0.04"N, 16°57'1.987"E), oklep, 6.6.2010, 1 ♂, 1 ♀, Dušánek leg. det. et coll.
 Zábřeh, (49°52'30.236"N, 16°52'38.237"E), 1 ♂, 9.5.2010, Dušánková leg., Dušánek det. et coll.; (49°52'26.302"N, 16°52'36.23"E), 1 ♂, 1 ♀, 26.5.2010, Dušánek leg., det. et coll.
 Zvole, (49°50'39.826"N, 16°53'54.93"E), oklep kvetoucích ovocných stromů, 13.5.2010, 1 ♂, Dušánek leg., det. et coll.; (49°50'54.594"N, 16°55'31.011"E), oklep jívy, 1 ♂, 1.6.2010, Dušánek leg., det. et coll.

***Melanotus brunnipes* (Germar, 1824)**

Lesnice, (49°52'41.861"N, 16°56'24.386"E), smyk, 21.5.2010, 1 ex., , Dušánek leg. et coll., Mertlik det.
 Leština, (49°52'14.168"N, 16°56'38.307"E), na travinách, 21.5.2010, 2 ex., 6.6.2010, 6 ex., Dušánek leg. et coll., Mertlik det.
 Zábřeh, (49°52'28.65"N, 16°52'36.171"E), smyk, 27.5.2010, 2 ex., Dušánek leg. et coll., Mertlik det.

***Melanotus castanipes* (Paykull, 1800)**

Bušínov, 25.8.1972, 1 ex., Mráček leg., det. et coll.; 2.6.1972, 1 ex., Mráček leg., det. et coll.; 24.6.2006, 1 ex., Kondler leg. et coll., Mertlik det.
 Jestřebí, (49°51'13.713"N, 16°51'20.043"E), pod kůrou smrkového pařezu, 15.5.2010, 1 ♂, Dušánek leg. et coll., Mertlik det.

***Melanotus villosus* (Fourcroy, 1785)**

Bušínov, 30.7.1972, 1 ex., Mráček leg., det. et coll.; (49°50'26.915"N, 16°50'1.041"E), 25.4.1998, 1 ex., 28.5.2010, 1 ex., Dušánek leg., det. et coll.
 Jedlí, 10.1998, 3 ♂♂, 3 ♀♀, Dušánek leg., et coll., Mertlik det.
 Jestřebí, (49°51'13.713"N, 16°51'20.043"E), pod kůrou smrkového pařezu, 15.5.2010, 1 ♂, Dušánek leg. et coll., Mertlik det.
 Lesnice, (49°52'41.861"N, 16°56'24.386"E), smyk, 21.5.2010, 1 ex., Dušánek leg. et coll., Mertlik det.
 Leština, (49°52'14.168"N, 16°56'38.307"E), oklep, 13.6.2009, 2 ex., 21.5.2010, 1 ex., 6.6.2010, 2 ex., 8.6.2010, 2 ex., Dušánek leg. et coll., Mertlik det.; (49°52'42.214"N, 16°57'5.09"E), pod kůrou buku, 15.5.2010, 2 ex., Dušánek leg. et coll., Mertlik det.

Vitošov, (49°52'0.295"N, 16°57'2.198"E), oklep, 9.5.2010, 2 ex., 15.5.2010, 5 ex., 29.5.2010, 2 ex., 12.7.2010, 1 ♀, Dušánek leg. et coll., Mertlik det.
 Zábřeh, (49°52'28.65"N, 16°52'36.171"E), smyk, 7.5.2010, 1 ex., 1.7.2010, 1 ex., Dušánek leg. et coll., Mertlik det.

***Negastrius pulchellus* (Linnaeus, 1761); CR**

Jeho biotopem jsou nezatravněné nebo řídké zatravněné písčité náplavy na březích nebo v blízkosti břehů řek a potoků a na jejich ostrůvcích. Imaga jsou nalézána na okrajích zatravněných ploch nebo vrbových porostů, kde se ukrývají pod listy, větvičkami nebo jsou zahrabána v písku. Dají se snadno nalézt na přelomu dubna a května, kdy ještě nejsou písčité břehy zarostlé bujnou vegetací.

Pokud nedojde ke kanalizování koryta Moravy ve výše zmíněných úsecích, kde se tvoří písčité náplavy, je přežití tohoto druhu zajištěno.

Obr.39. *Negastrius pulchellus*

Obr.40. Meandr Moravy u Postřelmova

Seznam nálezů:

Postřelmov, (49°53'26.797"N, 16°55'38.47"E), písčiny náplav, 27.7.2009, 1 ex.; 1.8.2010, 2 ex., Dušánek leg., det. et coll.

Leština, (49°52'42.345"N, 16°55'18.409"E), písčiny náplav, 5.8.2009, 17 ex.; 1.8.2010, 3 ex., Dušánek leg., det. et coll.

***Nothodes parvulus* (Panzer, 1799)**

Bušínov, (49°50'27.304"N, 16°50'1.056"E), smyk, 1 ex., 4.6.2010, Dušánek leg., det. et coll.

Lesnice, (49°52'39.701"N, 16°56'21.894"E), oklep, 1 ex., 21.5.2010, Dušánek leg., det. et coll.

Leština, (49°52'19.533"N, 16°56'31.207"E), oklep, 1 ♂, 1 ♀, 15.5.2010, Dušánek leg., det. et coll.; (49°52'19.187"N, 16°56'32.496"E), oklep hlohu, 1 ex, 21.5.2010, Dušánek leg., det. et coll.

Vitošov, (49°51'51.455"N, 16°57'0.239"E), oklep, 15.5.2010, 5 ♂♂, 2 ♀♀ Dušánek leg., det. et coll.; (49°51'59.798"N, 16°57'0.975"E), oklep, 29.5.2010, více ex., Dušánek observ.

***Orithales serraticornis* (Paykull, 1800); EN**

Bušínov, (49°50'26.915"N, 16°50'1.041"E), za letu, 1 ♂, 5.5.1998, Dušánek leg., det. et coll

***Paraphotistus impressus* (Fabricius, 1792); VU**

Bušínov, 9.5.1971, 1 ♂, Kondler leg., det. et coll.; (49°50'20.39"N, 16°49'47.776"E), 28.5.2008, Dušánek leg., det. et coll.

Hoštejn, 9.5.1968, 1 ex., Zajíček leg. et coll., Dušánek det.;

***Pheletes aeneoniger* (De Geer, 1774)**

Bušínov, 23.5.1972, 1 ex., Mráček leg., det. et coll.; (49°50'15.78"N, 16°49'52.609"E), 1 ♂, 20.5.2010, Dušánek leg., det. et coll.; (49°50'15.151"N, 16°49'51.383"E), 28.5.2010, 2 ♀♀., Dušánek leg., det. et coll.

Hoštejn, 24.5.1972, 1 ex., Zajíček leg. et coll., Dušánek det.

Lupěné, (49°51'35.566"N, 16°50'33.694"E), smyk, 1 ♀, 28.5.2010, Dušánek leg., det. et coll.

***Porthmidius austriacus* (Schrank, 1781); EN**

Tento teplomilný kovařík osidluje světlejší listnaté svahové lesy většinou s jižní expozicí. V této oblasti se jedná o jeho ojedinělý nález, první pro území severní Moravy.

Na hřbetu Vitošovského kopce je pro přežití tohoto druhu vhodné se vyhnout intenzivnímu lesnímu hospodaření a ušetřit poslední zbytek starého prosluněného bukového porostu.

Obr.41. *Porthmidius austriacus*

Obr.42. Lesní okraj nad Vitošovským lomem

Seznam nálezů:

Vitošov, (49°52'0.04"N, 16°57'1.987"E), oklep lípy, 18.6.2009, 1 ♀, Dušánek leg., det. et coll.; smyk, 6.6.2010, 1 ♂, Dušánek leg., det. et coll.

***Prosternon tessellatum* (Linnaeus, 1758)**

Bušínov, 21.10.1967, 1 ex., Kondler leg., det. et coll.; 11.5.1968, 2 ex., Kondler leg., det. et coll.; 9.5.1971, 1 ex., Kondler leg., det. et coll.; 6.6.1971, 1 ex., Kondler leg., det. et coll.; 6.7.1971, 1 ex., Kondler leg., det. et coll.; 3.8.1971, 1 ex., Kondler leg., det. et coll.; 7.6.1973, 1 ex., Mráček leg. et coll.; (49°50'15.78"N, 16°49'52.609"E), smyk, více ex., 20.5.2010, Dušánek observ.

Hoštejn, 12.6.1971, 1 ex., Zajíček leg. det. et coll.

Jestřebí, (49°51'16.953"N, 16°50'59.682"E), oklep, 15.5.2010, více ex., Dušánek observ.; (49°51'11.22"N, 16°51'24.055"E), oklep, 20.5.2010, 2 ex., Dušánek leg., det. et coll.; (49°51'11.22"N, 16°51'24.055"E), oklep, 20.5.2010, více ex., Dušánek observ.

Lesnice, (49°52'39.701"N, 16°56'21.894"E), smyk okraje lesa, 1 ex., 21.5.2010, , Dušánek leg., det. et coll.

Leština, (49°52'19.187"N, 16°56'32.496"E), smyk, 1 ex., 21.5.2010, , Dušánek leg., det. et coll.; (49°52'19.187"N, 16°56'32.496"E), oklep hlohu, 1 ex, 21.5.2010, Dušánek leg., det. et coll.

Lupěné, (49°51'35.566"N, 16°50'33.694"E), 1 ex, 28.5.2010, Dušánek observ.

Nemile, (49°52'9.07"N, 16°51'10.992"E), více ex., 25.5.2010, Dušánek observ.

Pobučí, (49°50'49.614"N, 16°51'16.416"E), oklep, více ex., 11.5.2010, Dušánek observ.

Rovensko, (49°54'52.722"N, 16°51'37.673"E), oklep, více ex., 15.5.2010, Dušánek observ.

Vitošov, (49°51'58.411"N, 16°56'58.715"E), smyk, 9.5.2010, více ex., Dušánek observ.; (49°51'59.798"N, 16°57'0.975"E), oklep, 29.5.2010, více ex., Dušánek observ.

Zábřeh, 14.6.1972, 1 ex., Zajíček leg. det. et coll.; 19.6.1972, 1 ex., Mráček leg. et coll.; (49°52'29.909"N, 16°52'38.424"E), Humenec, 26.5.2005, 1ex., Dušánek leg., det. et coll.; (49°53'23.72"N, 16°50'25.683"E), Račice závodíště, 7.5.2010, více ex., Dušánek observ.; (49°53'17.797"N, 16°50'7.113"E), lom Račice, smyk, 9.5.2010, více ex., Dušánek observ.; (49°52'29.199"N, 16°52'38.297"E), Humenec – smyk, 10.5.2010, více ex., Dušánek observ.; (49°52'26.302"N, 16°52'36.23"E), 1 ex, 26.5.2010, Dušánek leg., det. et coll.; (49°52'23.929"N, 16°52'31.779"E), oklep břízy, 1.7.2010, 1 ex., Dušánek leg., det. et coll.

Zvole, (49°50'49.914"N, 16°55'24.215"E), smyk, 9.5.2010, více ex., Dušánek observ.

***Quasimus minutissimus* (Germar, 1817); VU**

Tento druh je možno zastihnout nejčastěji na narušených půdách osluněných svahů s převážně jižní expozicí. S ústupem pastevectví, zalesňováním a mizením bezlesí a lesostepních formací z krajiny se adaptoval na jiná pro něj vhodná, lidskou činností uměle vytvořená stanoviště. Na Zábřežsku se vyskytuje v kamenolomech v Zábřehu na Skaličce a v Růžovém údolí.

Jeho populace jsou zde silné a nezdají se být ohrožené, přesto bych doporučoval odstranění borové výsadby ve vrcholové partii lomu v Růžovém údolí, aby nedošlo později k úplnému zastínění lokality a vytlačení populace pouze na hranu lomu.

Obr.43. V oklepu nízké vegetace v lomu v Růžovém údolí se *Quasimus minutissimus* vyskytuje ve velkém množství

Obr.44. Horní patro kamenolomu v Růžovém údolí

Seznam nálezů:

Zábřeh, (49°52'24.612"N, 16°52'29.601"E), lom Skalička, oklep kvetoucí jívky, 24.4.2004, více ex., Dušánek observ.; 4.8.2009, 6 ex., Dušánek leg., det. et coll.; 25.9.2009, více ex., Dušánek observ.; 29.4.2010, více ex., Dušánek observ.; (49°53'17.797"N, 16°50'7.113"E), lom Račice, oklep keřů, 9.5.2010, více ex. Dušánek observ.; 28.5.2010. lom Račice, 17 ex., Dušánek leg. det. et coll.; (49°52'23.929"N, 16°52'31.779"E), oklep břízy, 1.7.2010, 2 ex., Dušánek leg., det. et coll.

Selatosomus aeneus (Linnaeus, 1758)

Bušínov, 7.7.1971, 1 ex., Kondler leg., det. et coll.; 9.5.1971, 1 ex., Kondler leg., det. et coll.; 3.5.1972, 1 ex., Mráček leg., det. et coll.; 3.5.1972, 1 ex., Mráček leg., det. et coll.; 6.1983, Kondler leg., det. et coll.
 Jestřebí, (49°51'16.953"N, 16°50'59.682"E), oklep, 15.5.2010, 1 ex., Dušánek leg., det. et coll.
 Hněvkov, (49°51'47.986"N, 16°48'51.974"E), cyklostezka u železniční trati, 18.4.2009, 3 ex., Dušánek leg., det. et coll.
 Leština, (49°52'34.078"N, 16°57'18.993"E), Trlína, 13.6.2009, 1 ex., Dušánek leg., det. et coll.; (49°52'19.533"N, 16°56'31.207"E), oklep, 1 ex., 15.5.2010, Dušánek leg., det. et coll.
 Pobučí, (49°50'49.614"N, 16°51'16.416"E), oklep, 1 ex., 11.5.2010, Dušánek leg., det. et coll.
 Zábřeh, (49°52'26.302"N, 16°52'36.23"E), 1 ♀, 26.5.2010, Dušánek leg., det. et coll.
 Vitošov, (49°52'0.04"N, 16°57'1.987"E), smyk, 18.6.2009, 1 ex., Dušánek leg., det. et coll.; (49°52'0.295"N, 16°57'2.198"E), oklep buku, 28.4.2010, 1 ♂, Dušánek leg., det. et coll.; 9.5.2010, oklep buku, 1 ex., Dušánek leg., det. et coll.; (49°51'59.798"N, 16°57'0.975"E), oklep, 29.5.2010, 1 ex., Dušánek observ.

Selatosomus latus (Fabricius, 1802); VU

Zábřeh, 23.5.1972, 1 ♀, Zajíček leg., det. et coll.; (49°52'29.909"N, 16°52'38.424"E), Humenec, 26.5.2005, 1 ex., Dušánek leg., det. et coll.; (49°52'22.278"N, 16°52'45.744"E), 29.5.2010, 1 ex., Dušánek leg., det. et coll.

Sericus brunneus (Linnaeus, 1758)

Bušínov, 5.1973, 1 ex., Kondler leg. et coll., Dušánek det.

Stenagostus rhombeus (Olivier, 1790); EN

Vývoj tohoto druhu probíhá v trouchu a pod kůrou pahýlů a ležících kmenů listnatých stromů, nejčastěji buku. Na vrcholových partiích Trliny je díky vhodnému plánu péče o tuto rezervaci ponecháno přirozenému rozkladu mnoho kmenů vhodných pro jeho vývoj. Imago můžeme díky jeho nočnímu způsobu života zastihnout jen zřídka.

V rezervaci Pod Trlinou, je ponechávání pahýlů a ležících kmenů součástí plánu péče, což je chvályhodné a pro populaci tohoto největšího prokázaného zástupce zkoumaných čeledí vyhovující.

Obr.45. *Stenagostus rhombeus*

Obr.46. Vrcholové partie Trliny

Nález:

Leština, (49°52'27.408"N, 16°56'52.066"E), Trlina, v noci na padlém buku, 9.7.2010, 1 ♀, Dušánek leg., det. et coll.

***Synaptus filiformis* (Fabricius, 1781)**

Bušínov, (49°50'26.688"N, 16°49'54.974"E), oklep olše, 12.7.2010, 1 ex., Dušánek leg., det. et coll.

Hoštejn, 17.7.1973, 1 ex., Zajíček leg., det. et coll.

Postřelmov, (49°53'26.797"N, 16°55'38.47"E), oklep jívy, 27.7.2009, 1 ex., Dušánek leg., det. et coll.; 1.8.2010, 1 ex., Dušánek leg., det. et coll.

Nemile, (49°52'9.07"N, 16°51'10.992"E), oklep jívy, 1 ♂, 25.5.2010, Dušánek observ.

Postřelmov, (49°53'26.797"N, 16°55'38.47"E), 20.7.2003, 1 ex.; 27.7.2009, 1 ex., Dušánek leg., det. et coll.; 1.8.2010, 1 ex., Dušánek leg., det. et coll.

Zvole, (49°50'54.594"N, 16°55'31.011"E), oklep jívy, 1 ex., 1.6.2010, Dušánek leg., det. et coll.; (49°49'46.275"N, 16°55'18.787"E), oklep jívy, 13.7.2010, 2 ex., Dušánek leg., det. et coll.

***Zoroachros dermestoides* (Herbst, 1806)**

Leština, (49°52'42.345"N, 16°55'18.409"E), písčiny náplav, 5.8.2009, 24 ex., Dušánek leg., det. et coll., Mertlik revid.; 1.8.2010, 1 ex., Dušánek leg., det. et coll.

Postřelmov, (49°53'26.797"N, 16°55'38.47"E), písčiny náplav, 20.7.2003, 13 ex.; 20.5.2005, 2 ex.; 27.7.2009, 8 ex.; 1.8.2010, 1 ex., Dušánek leg., det. et coll.

Zvole, (49°50'54.594"N, 16°55'31.011"E), pod šterkovým náplavem, 12.8.2009, 43 ex.; 1.6.2010, 9 ex., Dušánek leg. et coll., Mertlik det.; (49°51'3.315"N, 16°55'24.547"E), 10.8.2009, šterkový náplav, 18 ex., Dušánek leg. et coll., Mertlik det.

***Zoroachros meridionalis* (Laporte de Castelnau, 1840); CR**

Tento druh často osidluje rozsáhlejší šterkoviště toků pahorkatin. Jeho biotopem jsou řídké zatravněné plochy šterkových a písčitych náplavů na březích řek a potoků a na šterkových ostrůvcích. Na lokalitě u obce Zvole jsem jej našel ve velkém množství na šterkových náplavech řeky Moravy spolu s druhem *Zoroachros dermestoides*. Zvolská populace tohoto kriticky ohroženého brouka bude postupným zarůstáním šterkových náplavů přirozeně slábnout až do doby, kdy dojde při další povodni k opětovnému obnažení těchto náplavů.

Obr.47. *Zoroachros meridionalis*

Obr.48. Šterkové povodňové náplavy u obce Zvole

Seznam nálezů:

Zvole, (49°50'54.431"N, 16°55'33.008"E), šterkový náplav, 10.8.2009, 7 ex., Dušánek leg., det. et coll.; 9.5.2010, více ex., Dušánek leg., observ. et det.; (49°50'54.594"N, 16°55'31.011"E), pod šterkovým náplavem, 4 ex., 1.6.2010, Dušánek leg., det. et coll.

LISSOMIDAE Laporte, 1835

Drapetes mordelloides (Host, 1789); EN

Larvy tohoto druhu žijí pod kůrou a v trouchnivém dřevě listnatých stromů (dubů, buků, bříz, jilmů a topolů) v chodbičkách larev tesaříků. Osidluje listnaté porosty nížin a pahorkatin, údolími proniká do podhorských oblastí. V ČR jsou jeho nálezy celkem vzácné.

Pro jeho populaci je důležité zachovat v okolí Moravy staré stojící i ležící kmeny.

Obr.49. *Drapetes mordelloides*

Obr.50. Úložiště topolových kmenů u obce Leština

Nález:

Leština, (49°52'21.933"N, 16°55'13.24"E), 8.7.2010, na ležícím topolovém kmenu, 1 ex., Dušánek leg., det. et coll.

MELASIDAE Leach, 1817

Dromaeolus barnabita (A. & G. B. Villa, 1838); EN

Tento vzácný teplomilný druh dřevomila se specializuje na lužní lesy. Je velmi citlivý na vlhkostní poměry, které jsou v oblasti periodicky zaplavovaných Leštinských jezírek s množstvím mrtvého stojícího i ležícího dřeva dobře zajištěny. Běžnější je v oblasti Litovelského pomoraví. Zde se jedná o jeho nejsevernější nález v povodí Moravy.

V současnosti je v blízkosti jeho lokality plánována výstavba spalovny s papírnou, která by změnila vodní poměry v tomto úseku Moravy. Tento druh patří mezi organismy tímto záměrem nejvíce ohrožené.

Obr.51. *Dromaeolus barnabita* foto
www.meloidae.com

Obr.52. Nárazová past na padlém topolu – Leštinské tůňě

Nález:

Leština, (49°52'21.702"N, 16°55'3.71"E), 3.10.2010., 2 ♂♂, mrtvé ex. v nárazové pasti, Dušánek leg., det. et coll., Mertlik revid.

***Eucnemis capucina* Ahrens, 1812; EN**

Další vzácný druh dřevomila dokládající vysokou přírodní hodnotu chráněné plochy Leštinských tůní a přírodní rezervace Pod Trlinou.

Obr.53. *Eucnemis capucina*
foto www.galerie-insecte.org

Obr.54. Nárazová past v koruně vrby – Leštinské tůně

Seznam nálezů:

Leština, (49°52'37.93"N, 16°57'13.335"E), na padlém buku, 6.6.2010, 1 ♀, Dušánek leg., det. et coll.; (49°52'22.284"N, 16°55'3.734"E), nárazová past, 8.6.2010, 1 ♀, Dušánek leg., det. et coll.;

***Hylis foveicollis* (C. G. Thomson, 1874); EN**

Pivonín, 4. 4 1998, více mrtvých kusů, v trouchnivém dřevě jedle, Dušánek leg., Mertlik det. et coll., Vávra rev. 2005.

***Microrhagus lepidus* Rosenhauer, 1847; EN**

Vitošov, (49°51'56.045"N, 16°56'56.917"E), oklep lípy, 13. 5. 2009, 1 ♀, Dušánek leg. et coll., Mertlik det. 2009.

***Melasis buprestoides* (Linnaeus, 1761); EN**

Leština, (49°52'34.078"N, 16°57'18.993"E), Trlina, na padlém buku, 13.6.2009, 3 ex., Dušánek leg., det. et coll.;

(49°52'37.93"N, 16°57'13.335"E), na padlém buku, 6.6.2010, , 2 ♂♂, 6 ♀♀, Dušánek leg., det. et coll.;

(49°52'22.284"N, 16°55'3.734"E), nárazová past, 8.6.2010, 1 ♀, Dušánek leg., det. et coll.

Vitošov, (49°52'0.04"N, 16°57'1.987"E), oklep, 18.6.2009, 1 ex., Dušánek leg., det. et coll.; (49°52'0.04"N,

16°57'1.987"E), oklep lípy, 6.6.2010, 1 ex., Dušánek leg., det. et coll.

THROSCIDAE Laporte, 1840

***Aulonothroscus brevicollis* (Bonvouloir, 1859)**

Bušínov, (49°50'26.133"N, 16°49'57.306"E), oklep jívy, 12.7.2010, 1 ex., Dušánek leg. et coll, Mertlik det.

Leština, (49°52'27.866"N, 16°55'10.869"E), 23.5.2010, 2 ex., Dušánek leg. et coll, Mertlik det.; 9.7.2010, 1 ex.,

Dušánek leg. et coll, Mertlik det.; (49°52'24.563"N, 16°56'16.978"E), oklep lísky, 8.6.2010, 21 ex., Dušánek leg. et coll, Mertlik det.; 9.7.2010, 4 ex., Dušánek leg. et coll, Mertlik det.

***Trixagus dermestoides* (Linnaeus, 1767)**

Bušínov, (49°50'26.133"N, 16°49'57.306"E), oklep jívy, 12.7.2010, 4 ex., Dušánek leg. et coll, Mertlik det.

Leština, (49°52'27.866"N, 16°55'10.869"E), 30.4.2010, 3 ex., Dušánek leg. et coll, Mertlik det.; 23.5.2010, 1 ex.,

Dušánek leg. et coll, Mertlik det.; 28.6.2010, 1 ex., Dušánek leg. et coll, Mertlik det.; (49°52'24.563"N, 16°56'16.978"E), oklep lísky, 8.6.2010, 1 ex., Dušánek leg. et coll, Mertlik det.; 9.7.2010, 3 ex., Dušánek leg. et coll, Mertlik det.

Zábřeh, (49°53'24.198"N, 16°50'24.097"E), smyk, 7.5.2010, 2 ex., Dušánek leg. et coll, Mertlik det.; (49°52'24.995"N,

16°52'25.908"E), večerní oklep, 4.8.2009, 4 ex., Dušánek leg. et coll, Mertlik det.; 14.8.2009, 50 ex., Dušánek leg. et coll, Mertlik det.; (49°52'50.092"N, 16°52'19.864"E), 29.5.2010, 1 ex., Dušánek leg. et coll, Mertlik det.

Zvole, (49°50'53.147"N, 16°55'8.919"E), noční oklep, 10.8.2009, 1 ex., Dušánek leg. et coll, Mertlik det.; 13.7.2010, 3 ex., Dušánek leg. et coll, Mertlik det.

***Trixagus elateroides* (Heer, 1841)**

Zvole, (49°50'57.979"N, 16°55'29.944"E), večerní oklep, 12.8.2009, 1 ex., Dušánek leg. et coll, Mertlik det.

***Trixagus leseigneuri* Muona 2002**

Leština, (49°52'27.866"N, 16°55'10.869"E), 9.7.2010, 1 ex., Dušánek leg. et coll, Mertlik det.; (49°52'24.563"N, 16°56'16.978"E), 9.7.2010, 6 ex., Dušánek leg. et coll, Mertlik det.

Zábřeh, (49°52'20.426"N, 16°52'36.103"E), večerní oklep, 14.8.2009, 3 ex., Dušánek leg. et coll, Mertlik det.

***Trixagus meybohmi* Leseigneur, 2005**

Bušínov, (49°50'26.133"N, 16°49'57.306"E), oklep jívý, 12.7.2010, 2 ex., Dušánek leg. et coll, Mertlik det.

Leština, (49°52'24.436"N, 16°56'16.873"E), oklep lísky, 9.7.2010, 4 ex., Dušánek leg. et coll, Mertlik det.

Zábřeh, (49°52'23.834"N, 16°52'25.662"E), večerní oklep, 14.8.2009, 3 ex., Dušánek leg. et coll, Mertlik det.;

Zvole, (49°50'57.979"N, 16°55'29.944"E), večerní oklep, 10.8.2009, 1 ex., Dušánek leg. et coll, Mertlik det.;

12.8.2009, 5 ex., Dušánek leg. et coll., Mertlik det.

ZÁVĚR

Na Zábřežsku byl prokázán výskyt celkem 75-ti druhů z čeledí Elateridae, Lissomidae, Melasidae a Throscidae, což je téměř 39% všech druhů prokázaných z území České republiky.

Z toho počtu je celkem 27 druhů uvedeno v červeném seznamu ohrožených druhů české republiky. Dva druhy jako kriticky ohrožené (*Negastrius pulchellus* a *Zoroachros meridionalis*), 11 druhů ohrožených (*Drapetes mordelloides*, *Dromaeolus barnabita*, *Cidnopus aeruginosus*, *Ctenicera heyeri*, *Ctenicera virens*, *Eucnemis capucina*, *Hylis foveicollis*, *Microrhagus lepidus*, *Orithales serraticornis*, *Porthmidius austriacus* a *Stenagostus rhombeus*), 6 druhů zranitelných (*Ampedus rufipennis*, *Brachygonus megerlei*, *Denticollis rubens*, *Paraphotistus impressus*, *Quasimus minutissimus* a *Selatosomus gravidus*) a 8 druhů téměř ohrožených (*Adrastus rachifer*, *Ampedus nigricornis*, *Ampedus nigroflavus*, *Ampedus pomonae*, *Ampedus sanguinolentus*, *Athous zebei*, *Calambus bipustulatus* a *Cardiophorus nigerrimus*).

Cílem této práce je podat ucelený přehled o druhové bohatosti zástupců sledovaných čeledí Zábřežska. U významnějších nálezů je vyhodnocen stav jejich současných populací včetně návrhů opatření nezbytných pro jejich další přežití. Na některých lokalitách je nerušený vývoj populací vzácných druhů zajištěn, naproti tomu se zde můžeme setkat i s populacemi vyloženě vymírajícími. Biologicky cenné biotopy se ve sledované oblasti vyskytují především podél vodních toků, místy se jedná o luční společenstva a přirozené sukcesie ponechané kamenolomy. Nejhorší situace je na Zábřežsku u lesních biotopů. Drtivá většina lesů je až na malé výjimky intenzivně lesnický obhospodařována.

SUMMARY

In the Zábřeh territory there was proven the presence of 75 species of families Elateridae, Lissomidae, Melasidae and Throscidae, which makes almost 39% of total species proven in the territory of the Czech Republic.

Among these there are 27 species listed in the Red List of endangered species of the Czech Republic. Two of them are critically endangered (*Negastrius pulchellus* and *Zoroachros meridionalis*), 11 endangered (*Drapetes mordelloides*, *Dromaeolus barnabita*, *Cidnopus aeruginosus*, *Ctenicera heyeri*, *Ctenicera virens*, *Eucnemis capucina*, *Hylis foveicollis*, *Microrhagus lepidus*, *Orithales serraticornis*, *Porthmidius austriacus* and *Stenagostus rhombeus*), 6 vulnerable (*Ampedus rufipennis*, *Brachygonus megerlei*, *Denticollis rubens*, *Paraphotistus impressus*, *Quasimus minutissimus* and *Selatosomus gravidus*) and 8 are almost endangered (*Adrastus rachifer*, *Ampedus nigricornis*, *Ampedus nigroflavus*, *Ampedus pomonae*, *Ampedus sanguinolentus*, *Athous zebei*, *Calambus bipustulatus* and *Cardiophorus nigerrimus*).

Aim of this paper is to give an integrated overview of species richness of the watched families of Zábřeh territory. For the more significant findings the state of current populations is evaluated, including proposals of steps necessary for their further survival. In some localities the undisturbed population development of rare species is guaranteed, but we can also find here some dying off populations. Biologically valuable biotopes in the examined area can be found mainly along water streams, but there are meadow associations and stone-pits left to natural succession. In this territory forest biotopes are in the worst situation. The overwhelming majority of forests is, with small exceptions, are under intensive forest management.

PODĚKOVÁNÍ

Za připomínky k textu článku děkuji Josefu Mertlikovi (Hradec Králové), Bořivoji Zbuzkovi (Praha) a Pavlu Trhalovi (Zábřeh). Děkuji také velice všem kolegům, kteří mi laskavě zapůjčili svůj materiál k revizi nebo poskytli údaje ze svých soukromých sbírek, jsou jmenováni v kapitole „Metodika“. Za překlad do angličtiny děkuji Kláře Mázikové (Český Brod).

LITERATURA

- ANONYMOUS 2008: Příroda kolem Leštiny a její současné problémy, Regionální sdružení Iris Prostějov, In: <http://www.iris.cz/rservice.php?akce=tisk&cislocclanku=2008030001>
- DUŠÁNEK V. 2010: Pozorování krasce lipového *Lamprodila (Lamprodila) rutilans rutilans* (Fabricius, 1777) v lipové aleji na hrázi rybníka Oborníku v Zábřehu. *Elateridarium*, 4: 110-120. In: <http://www.elateridae.com/elateridarium/page.php?idcl=165>
- FARKAČ J., KRÁL D. & ŠKORPÍK M. [eds.] (2005): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Bezobratlí. List of threatened species in the Czech Republic. Invertebrates. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha, 760 pp.
- KOTÍK J. 2010: Územě analytické podklady obcí – ORP Zábřeh, In: http://mesto.zabreh.cz/multisites/zabreh/images/stories/other/UP/_UAP/_texty/a-1_pruv_zp.pdf
- MERTLIK J. 2007: Faunistické mapy druhů čeledí Cerophytidae, Elateridae, Lissomidae, Melasidae a Throscidae (Coleoptera: Elateroidea) České republiky a Slovenska. Permanentní elektronická publikace k dispozici na: <http://www.elateridae.com/page.php?idcl=105> (Verze: 1.1.2010).
- MERTLIK J. 2009a: Druhy podčeledi Negastrinae (Coleoptera: Elateridae) České a Slovenské republiky. *Elateridarium*, 3: 41-132. In: <http://www.elateridae.com/ELATERIDARIUM/page.php?idcl=130>
- MERTLIK J. & KOL. 2009b: Internetová diskuze na téma entomologové a ochranáři (2007-2009). Občanské sdružení Elater, Skalice. In: <http://www.elateridae.com/page.php?idcl=74>
- MERTLIK J. & KOL. 2009c: Vědci bijí na poplach: Entomologie se v některých státech stává, díky novým drakonickým zákonům, kriticky ohroženým vědním oborem! Občanské sdružení Elater, Skalice. In: <http://www.elateridae.com/page.php?idcl=106>
- ZELENÝ J. 1972: Návrh členění Československa pro faunistický výzkum. *Zprávy Čs. Spol. Entomol. ČSAV*, 8: 3-16.

Internetové zdroje:

www.nature.cz, www.mapy.cz, www.turistikaruda.cz, <http://www.elateridae.com/elater/>

Zdroje použitých fotografií: obr.5 – <http://mapy.cz>; obr.23 - MěÚ Zábřeh; obr.30 a 31 – Josef Mertlik; obr.32 a 51 – <http://www.nhmus.hu>; obr.35 – <http://www.meloidae.com>; obr.53 – <http://www.galerie-insecte.org>; ostatní fotografie jsou dílem autora článku.

